

Bryssel den **XXX**
[...](2021) **XXX** draft

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN

Rambestämmelser för statligt stöd till forskning, utveckling och innovation

INLEDNING

1. För att förhindra att statligt stöd snedvrider eller hotar att snedvrida konkurrensen på den inre marknaden och påverkar handeln mellan medlemsstaterna fastställs i artikel 107.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (*fördraget*) principen att statligt stöd är förbjudet. Enligt artikel 107.2 och 107.3 i fördraget kan sådant stöd emellertid i vissa fall vara förenligt med den inre marknaden.
2. Dessa rambestämmelser ger vägledning på grundval av en förenlighetsbedömning som utförts av kommissionen när det gäller stöd för att främja forskning, utveckling och innovation (FoU och innovation) enligt artikel 107.3 c i fördraget. Enligt artikel 107.3 c i fördraget kan en stödåtgärd förklaras förenlig med den inre marknaden om två villkor, ett positivt och ett negativt, är uppfyllda. Det positiva villkoret kräver att stödet ska underlätta utvecklingen av en ekonomisk verksamhet. Det negativa villkoret kräver att stödet inte får påverka handelsvillkoren i negativ riktning i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset.
3. Det är allmänt accepterat att konkurrensutsatta marknader tenderar att ge effektiva resultat i fråga om priser, produktion och resursanvändning, men i händelse av marknadsmisslyckanden¹ kan statliga ingripanden vara nödvändiga för att underlätta eller stimulera utvecklingen av vissa ekonomiska verksamheter som, utan stöd, inte skulle utvecklas eller inte utvecklas i samma takt eller på samma villkor och därigenom bidra till smart och hållbar tillväxt för alla. När det gäller FoU och innovation kan marknadsmisslyckanden uppstå till exempel på grund av att marknadsaktörerna inte nödvändigtvis eller åtminstone spontant tar hänsyn till de bredare positiva effekterna för den europeiska ekonomin, anser att uppnåendet av ett positivt ekonomiskt resultat är alltför riskabelt och därför, i avsaknad av statligt stöd, skulle bedriva en nivå av verksamhet inom FoU och innovation som är för låg ur samhällets synvinkel. På samma sätt kan FoUI-projekt, i avsaknad av statligt stöd, lida av otillräcklig tillgång till finansiering till följd av asymmetrisk information eller samordningsproblem mellan företag.
4. Statligt stöd kan därför vara nödvändigt för att öka verksamheten inom FoU och innovation i en situation där marknaden i sig inte ger ett effektivt resultat och därmed underlättar utvecklingen av vissa näringsverksamheter. Rambestämmelserna för stöd till forskning, utveckling och innovation gäller för alla tekniker, industrier och sektorer för att säkerställa att reglerna inte i förväg föreskriver vilka forskningsvägar som skulle leda till nya lösningar för produkter, processer och tjänster och inte snedvrider marknadsaktörernas incitament att utveckla innovativa tekniska lösningar ens vid stora risker. Dessutom är det stöd som betalas ut i enlighet med rambestämmelserna för FoU och innovation avsett att stödja unionens ekonomiska återhämtning från covid-19-pandemin. Dessutom kommer stöd till FoU och innovation sannolikt att ge bredare positiva effekter än enbart fördelarna för stödmottagaren.
5. Statligt stöd till FoU och innovation kan till exempel ge positiva effekter i enlighet med kommissionens meddelande om den europeiska gröna given², där kommissionen

¹ Begreppet "marknadsmisslyckande" avser situationer i vilka marknader, när de fått sköta sig själva, sannolikt inte producerar effektiva resultat.

² Meddelande från kommissionen – *Den europeiska gröna given* (COM(2019) 640 final).

betonar att "[n]y teknik, hållbara lösningar och banbrytande innovation är avgörande om vi ska kunna nå målen i den europeiska gröna given. Om EU ska kunna behålla sin konkurrensfördel inom ren teknik måste den storskaliga spridningen och demonstrationen av ny teknik i alla sektorer och på hela den inre marknaden öka avsevärt, och nya innovativa värdekedjor måste skapas."

6. I det nyligen antagna meddelandet om det europeiska forskningsområdet³ identifieras forskning och innovation som en viktig drivkraft för att stimulera Europas återhämtning som påskyndar den gröna och digitala omställningen och stärker Europas konkurrensfördel. Meddelandet syftar till att öka effektiviteten, spetskompetensen och genomslagskraften hos Europas system för forskning och innovation och stöder innovationsbaserad konkurrenskraft. Att främja teknisk suveränitet på centrala strategiska områden (t.ex. artificiell intelligens och data, mikroelektronik, kvantdatorteknik, 5G, batterier, förnybar energi, väte, utsläppsfri och smart mobilitet osv.) är också viktigt i detta sammanhang, samtidigt som man stöder ett öppet strategiskt oberoende. I detta syfte föreslog kommissionen att medlemsstaterna återigen bekräftar målet på 3 % av EU:s BNP för investeringar i FoU⁴ och uppdaterar det för att återspegla nya EU-prioriteringar, däribland ett nytt mål på 1,25 % av EU:s BNP för offentliga insatser som medlemsstaterna ska uppnå senast 2030 på ett EU-samordnat sätt, för att uppmuntra och stimulera privata investeringar,
7. Vidare kan statligt stöd till FoU och innovation också leda till de positiva effekter som anges i meddelandet *Att forma EU:s digitala framtid*⁵ och meddelandet om *EU-strategin för data*⁶. Enligt den förra finns det ett behov av att "säkerställa digitala lösningar som hjälper oss att på vårt eget sätt gå mot en digital omställning som gynnar människor genom att våra europeiska värderingar respekteras".
8. I sitt meddelande om en strategi för små och medelstora företag för ett hållbart och digitalt Europa⁷ erkänner kommissionen att "[k]onkurrenskraftig hållbarhet är Europas vägledande princip för framtiden. För att uppnå en klimatneutral, resurseffektiv och smidig digital ekonomi krävs att de små och medelstora företagen mobiliseras fullt ut. Denna omställning till ett mer ekonomiskt, miljömässigt och socialt hållbart EU måste gå hand i hand med en digital omställning. För detta behövs skräddarsydda åtgärder för att de små och medelstora företagen ska kunna blomstra och för att de som vill ska kunna expandera. Det behövs också EU-omfattande investeringar för att skapa lämplig företags- och innovationsinfrastruktur för de små och medelstora företagen. □"
9. I den nya industristrategin för EU⁸ anges följande: "[EU behöver] en industripolitik som bygger på konkurrens, öppna marknader, världsledande forskning och teknik i en stark inre marknad där hinder rivs och krånglet minskar. [EU] måste stå emot protektionismens och marknadssnedvridningarnas förföriska lockrop, men samtidigt undvika att vara naiv när det gäller illojal konkurrens. Kommissionen konstaterar att

³ Meddelande från kommissionen – *En ny era för det europeiska forskningsområdet*, COM(2020) 628 final, 30.9.2020,

⁴ Detta mål godkändes i rådets (konkurrenskraft) slutsatser av den 1 december 2020.

⁵ Meddelande från kommissionen – *Att forma EU:s digitala framtid*, COM(2020) 67 final, 19.2.2020.

⁶ Kommissionens meddelande *En EU-strategi för data*, COM(2020) 66 final, 19.2.2020.

⁷ Meddelande från kommissionen – *En SMF-strategi för ett hållbart och digitalt EU* (COM(2020) 103 final, 10.3.2020.

⁸ Meddelande från kommissionen – *En ny industristrategi för EU*, COM(2020) 102 final, 10.3.2020,

”[ö]kade investeringar i forskning, innovation, driftsättning och modern infrastruktur bidrar till att utveckla nya produktionsprocesser och skapar samtidigt arbetstillfällen”.

1. TILLÄMPNINGSOMRÅDE OCH DEFINITIONER

1.1. Tillämpningsområde

10. De principer som anges i dessa rambestämmelser gäller statligt stöd till forskning, utveckling och innovation inom samtliga sektorer som omfattas av fördraget. Därför gäller de inom de sektorer som omfattas av särskilda unionsregler om statligt stöd, om inte dessa särskilda regler föreskriver något annat.
11. Unionsfinansiering som förvaltas centralt av unionens institutioner, byråer, gemensamma företag eller andra organ och som inte direkt eller indirekt kontrolleras av medlemsstaterna⁹ utgör inte statligt stöd. Om sådan unionsfinansiering kombineras med statligt stöd beaktas endast detta statliga stöd för att fastställa om tröskelvärdena för anmälan och de högsta tillåtna stödnivåerna iakttas eller om den ska underkastas en förenlighetsbedömning enligt dessa rambestämmelser.
12. Stöd till FoU och innovation till företag i svårigheter, definierade i gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter¹⁰ jämte senare ändringar, omfattas inte av tillämpningsområdet för dessa rambestämmelser.
13. När kommissionen bedömer stöd till FoU och innovation som beviljats en stödmottagare som är föremål för ett betalningskrav på grund av ett tidigare kommissionsbeslut om att ett stöd är olagligt och oförenligt med den inre marknaden beaktar den det stödbelopp som återstår att återvinna¹¹.

1.2. Åtgärder som omfattas av rambestämmelserna

14. Kommissionen har identifierat ett antal FoUI-åtgärder där statligt stöd på vissa villkor kan anses vara förenligt med den inre marknaden.
 - (a) **stöd för FoU-projekt**, om den del av projektet som erhåller stöd faller inom kategorierna grundforskning och tillämpad forskning, av vilka den senare kan delas in i industriell forskning och experimentell utveckling¹². Sådant stöd är i första hand inriktat på det marknadsmisslyckande som avser positiva externa effekter (spridningseffekter i form av kunskap), men kan också avhjälpa ett marknadsmisslyckande som orsakas av bristfällig och asymmetrisk information eller (främst i samband med samarbetsprojekt) misslyckad samordning.
 - (b) **stöd för genomförbarhetsstudier** som avser FoU-projekt, som bidrar till att komma till rätta med ett marknadsmisslyckande som i huvudsak beror på bristfällig och asymmetrisk information.

⁹ Inklusive finansiering inom ramen för Horisont Europa eller programmet för ett digitalt Europa.

¹⁰ Meddelande från kommissionen – *Gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter* (EUT C 244, 1.10.2004, s. 2).

¹¹ Se förstainstansrättens dom av den 13 september 1995, TWD Textilwerke Deggendorf GmbH/kommissionen, de förenade målen T-244/93 och T-486/93, ECLI:EU:T:1995:160.

¹² Kommissionen anser att det är värdefullt att bibehålla olika kategorier av FoU-verksamhet, oavsett det faktum att denna verksamhet kanske följer en interaktiv innovationsmodell snarare än en linjär modell.

- (c) **stöd till byggande och modernisering av forskningsinfrastrukturer**, huvudsakligen för att åtgärda ett marknadsmisslyckande som härrör från samordningssvårigheter men också från bristfällig och asymmetrisk information. Forskningsinfrastrukturer av hög kvalitet behövs alltmer för banbrytande forskning eftersom de lockar till sig internationella begåvningar och är viktiga t.ex. för informations- och kommunikationsteknik och viktig möjliggörande teknik¹³. Höga initiala investeringskostnader för förvärv av toppmoderna vetenskapliga anläggningar och toppmodern utrustning som används för forskningsverksamhet i ett tidigt skede, främst av forskarvärlden, gör det ofta omöjligt att hitta den finansiering som krävs på marknaden.
- (d) **stöd för att bygga och uppgradera teknikinфраstruktur** är främst inriktat på marknadsmisslyckanden som beror på bristfällig och asymmetrisk information eller misslyckad samordning. Att bygga eller uppgradera en modern teknisk infrastruktur medför höga initiala investeringskostnader, vilket tillsammans med en osäker kundbas kan göra det svårt att få tillgång till finansiering.
- (e) **stöd till innovation**, som är i första hand är inriktat på marknadsmisslyckanden som avser positiva externa effekter (spridningseffekter i form av kunskap), samordningsproblem och, i mindre utsträckning, asymmetrisk information. När det gäller små och medelstora företag kan sådant innovationsstöd ges för erhållande, validering och försvar av patent och andra immateriella tillgångar, för inhyrning av högkvalificerad personal och för att införskaffa innovationsrådgivningstjänster och innovationsstödjande tjänster, t.ex. de som tillhandahålls av forskningsinstitut och organisationer för kunskapsspridning, forskningsinfrastruktur, teknisk infrastruktur eller innovationskluster. För att uppmuntra stora företag att samarbeta med små och medelstora företag inom processinnovation och organisationsinnovation kan stöd dessutom beviljas såväl små och medelstora företag som stora företag för de kostnader som de ådrar sig.
- (f) **stöd till innovationskluster**, som syftar till att åtgärda marknadsmisslyckanden som hänger samman med samordningsproblem som hämmar utvecklingen av kluster, vilket begränsar samspelet och kunskapsflödet inom och mellan kluster. Statligt stöd skulle kunna bidra till att lösa detta problem, för det första genom att stödja investeringar i öppen och delad infrastruktur för innovationskluster och för det andra genom att under en period av högst tio år stödja verksamheten i kluster för att främja samarbete, skapande av nätverk och lärande. De avgifter som tas ut för användning av innovationsklustrets anläggningar och för deltagande i innovationsklustrets verksamheter ska motsvara marknadspriset eller återspegla deras kostnader (inklusive en rimlig marginal). För att underlätta tillträdet till innovationsklustrens anläggningar eller deltagandet i innovationsklustrets verksamhet kan tillträde erbjudas till lägre priser i enlighet med de regler för statligt stöd som är tillämpliga på användarna av de tjänster som tillhandahålls av innovationsklustret.

15. Medlemsstaterna måste anmäla stöd till FoU och innovation i enlighet med artikel 108.3 fördraget, med undantag för åtgärder som uppfyller villkoren i en

¹³ Viktig möjliggörande teknik definieras och identifieras i kommissionens meddelande *En europeisk strategi för viktig möjliggörande teknik: mot tillväxt och jobb*, COM (2012) 341 final, 26.6.2012.

gruppundantagsförordning som kommissionen har antagit i enlighet med artikel 1 rådets förordning (EU) nr 1588/2015¹⁴.

16. Dessa rambestämmelser anger förenlighetskriterierna för FoUI-stödordningar och individuellt stöd som omfattas av anmälningsskyldigheten och som ska bedömas på grundval av artikel 107.3 c i fördraget¹⁵.

1.3. Definitioner

17. I dessa rambestämmelser gäller följande definitioner:

- (a) *stöd för särskilda ändamål*: stöd som inte beviljas på grundval av en stödordning,
- (b) *stöd*: varje åtgärd som uppfyller de kriterier som anges i artikel 107.1 i fördraget.
- (c) *stödnivå*: stödbeloppet brutto uttryckt som en procentandel av de stödberättigande kostnaderna, före eventuella avdrag för skatter eller andra avgifter. Om stöd beviljas i någon annan form än bidrag är stödbeloppet lika med stödets bidragsekvivalent. Stöd som betalas ut i flera delar diskonteras till det värde det hade den dag det beviljades. Den ränta som ska användas för detta ändamål är den diskonteringsränta¹⁶ som gällde den dag då stödet beviljades. Stödnivån beräknas per stödmottagare.
- (d) *stödordning*: varje rättsakt på grundval av vilken individuellt stöd kan beviljas företag som i rättsakten definieras på ett allmänt och abstrakt sätt, utan att några ytterligare genomförandeåtgärder krävs, samt varje rättsakt på grundval av vilken stöd som inte är hänförbart till ett visst projekt kan beviljas ett eller flera företag.
- (e) *tillämpad forskning*: industriell forskning, experimentell utveckling, eller en kombination av dessa.
- (f) *normala marknadsmässiga villkor*: sådana villkor för en transaktion mellan avtalsslutande parter som inte skiljer sig från de villkor som skulle fastställas mellan oberoende företag och som inte innehåller inslag av samverkan. Varje transaktion som följer av ett öppet, transparent och icke-diskriminerande förfarande anses uppfylla principen om normala marknadsmässiga villkor.
- (g) *dag då stödet beviljas*: den dag då stödmottagaren får laglig rätt till stödet enligt tillämplig nationell lagstiftning.
- (h) *digitalisering*: införande av innovativ digital teknik och/eller lösningar för att förbättra och/eller uppgradera processer, produkter eller tjänstefunktioner.
- (i) *faktiskt samarbete*: samarbete mellan minst två oberoende parter för utbyte av kunskap eller teknik eller för att uppnå ett gemensamt mål baserat på arbetsdelning, varvid parterna gemensamt definierar räckvidden för samarbetsprojektet, bidrar till dess genomförande och delar dess risker och

¹⁴ Rådets förordning (EU) nr 2015/1588 av den 13 juli 2015 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på vissa slag av övergripande statligt stöd (EGT L 248, 24.9.2015, s. 1, i dess ändrade lydelse enligt rådets förordning (EU) nr 2018/1911 av den 26 november 2018 (EUT L 311, 7.12.2018, s. 8).

¹⁵ Kriterierna för bedömning av förenligheten med den inre marknaden när det gäller statligt stöd för att främja genomförandet av viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse, bl.a. stöd till FoU och innovation som bedöms på grundval av artikel 107.3 b i fördraget, fastställs i ett särskilt meddelande från kommissionen.

¹⁶ Se meddelande från kommissionen om en översyn av metoden för att fastställa referens- och diskonteringsräntor, EUT C 14, 19.1.2008, s. 6.

resultat. En eller flera parter kan stå för hela kostnaden för projektet och därmed befria andra parter från de ekonomiska riskerna med projektet. Kontraktsforskning och tillhandahållande av forskningstjänster betraktas inte som samarbetsformer.

- (j) *exklusiv utveckling*: offentlig upphandling av forsknings- och utvecklingstjänster som alla uteslutande är till nytta för den upphandlande myndigheten eller den upphandlande enheten, och som den kan använda i sin egen verksamhet på det villkoret att den ersätter dem fullständigt.
- (k) *experimentell utveckling*: att förvärva, kombinera, forma och använda befintliga vetenskapliga, tekniska, näringslivsmässiga eller andra relevanta kunskaper och färdigheter med syftet att utarbeta nya eller förbättrade produkter, processer eller tjänster, däribland nya eller förbättrade digitala produkter, processer eller tjänster inom något område eller någon bransch eller sektor¹⁷. Detta kan också inbegripa t.ex. verksamheter som syftar till konceptuell definition, planering och dokumentation av nya produkter, processer eller tjänster. Experimentell utveckling kan inbegripa utformning av prototyper, demonstration, pilotarbete, testning och validering av nya eller förbättrade produkter, processer eller tjänster i miljöer som motsvarar realistiska driftsförhållanden, där det primära syftet är att göra ytterligare tekniska förbättringar på de produkter, processer eller tjänster som ännu inte är fasta. Detta kan omfatta utveckling av en kommersiellt användbar prototyp eller ett pilotarbete som med nödvändighet är den slutliga kommersiella produkten och som är alltför dyr att producera för att endast användas för demonstration och utvärdering. Experimentell utveckling inbegriper inte rutinemässiga eller återkommande ändringar av befintliga varor, produktionslinjer, tillverkningsprocesser, tjänster eller andra pågående verksamheter även om dessa ändringar kan innebära förbättringar.
- (l) *genomförbarhetsstudie*: bedömning och analys av potentialen för ett projekt, i syfte att stödja beslutsprocessen genom att objektivt och rationellt avslöja projektets starka och svaga sidor och risker och möjligheter samt identifiera vilka resurser som krävs för att genomföra projektet och vilka utsikter det har att lyckas.
- (m) *full tilldelning*: forskningsorganisationen, forskningsinfrastrukturen eller den offentliga upphandlaren åtnjuter fullständiga ekonomiska fördelar av immateriella rättigheter genom att den behåller rätten att använda dem utan begränsningar, särskilt äganderätten och licensrätten. Detta kan också vara fallet om forskningsorganisationen eller forskningsinfrastrukturen (respektive den offentliga upphandlaren) bestämmer sig för att ingå ytterligare kontrakt rörande dessa rättigheter, inklusive att licensiera dem till en samarbetspartner (respektive företag).
- (n) *grundforskning*: experimentellt eller teoretiskt arbete som i första hand syftar till att förvärva ny kunskap om de bakomliggande orsakerna till fenomen och iakttagbara fakta, och som inte syftar till någon direkt kommersiell tillämpning eller användning.
- (o) *bruttobidragsekvivalent*: stödbeloppet om det hade beviljats i form av ett bidrag, före eventuella avdrag för skatt eller andra avgifter.

¹⁷ Även tillämpligt på digitala industrier och digital teknik, såsom superdatorer, kvantteknik, blockkedjeteknik, artificiell intelligens, cybersäkerhet, stordata och molntechnik.

- (p) *högkvalificerad personal*: personal med en examen från eftergymnasial utbildning och minst fem års relevant yrkeserfarenhet vilket även kan omfatta doktorandstudier,
- (q) *individuellt stöd*: stöd som inte beviljas på grundval av en stödordning samt anmälningspliktiga utbetalningar av stöd på grundval av en stödordning,
- (r) *industriell forskning*: planerad forskning eller kritisk analys, som syftar till att förvärva ny kunskap och nya färdigheter för att utveckla nya produkter, processer eller tjänster, eller för att markant förbättra befintliga produkter, processer eller tjänster, inbegripet nya eller förbättrade digitala produkter, processer eller tjänster inom något område eller någon bransch eller sektor¹⁸. Detta inbegriper skapandet av komponenter som utgör delar av komplexa system, och kan inbegripa byggande av prototyper i en laboratoriemiljö eller i en miljö med simulerat gränssnitt till befintliga system och till pilotverksamhet, om detta är nödvändigt för den industriella forskningen, särskilt för allmän teknikvalidering.
- (s) *innovationsrådgivningstjänster*: rådgivning, stöd eller utbildning på områdena kunskapsöverföring, förvärv, skydd och utnyttjande av immateriella tillgångar eller användning av standarder och föreskrifter i vilka de ingår, samt rådgivning, stöd eller utbildning som gäller införande eller användning av innovativ digital teknik och innovativa digitala lösningar.
- (t) *innovationskluster*: strukturer eller organiserade grupperingar av oberoende parter inbegripet innovativa nystartade företag, små, medelstora och stora företag, forskningsinstitut, organisationer för kunskapsspridning, forskningsinfrastruktur, teknisk infrastruktur, digitala innovationsknutpunkter, icke-vinstdrivande organisationer och andra relaterade ekonomiska aktörer som är avsedda att stimulera innovativ verksamhet och nya samarbetsätt¹⁹ genom gemensam användning av utrustning och utbyte av kunskap och expertis och genom att bidra effektivt till kunskapsöverföring, nätverksbyggande, informationsspridning och samarbete mellan företagen och de andra organisationerna i klustret²⁰.
- (u) *innovationsstödjande tjänster*: tillhandahållande av kontorslokaler, databaser, molntjänster och datalagringstjänster, bibliotek, marknadsundersökningar, laboratorier, kvalitetsmärkning, experiment, testning och certifiering eller andra tjänster, inbegripet de som tillhandahålls av forskningsinstitut och organisationer för kunskapsspridning, forskningsinfrastruktur, teknisk infrastruktur eller innovationskluster, i syfte att utveckla mer effektiva eller tekniskt avancerade produkter, processer eller tjänster, inbegripet genomförande av innovativ digital teknik och innovativa digitala lösningar.

¹⁸ Även tillämpligt på digitala industrier och digital teknik, såsom superdatorer, kvantteknik, blockkedjeteknik, artificiell intelligens, cybersäkerhet, stordata och molnteknik eller spetsteknologi.

¹⁹ T. ex. på digital väg.

²⁰ Digitala innovationsknutpunkter (inbegripet europeiska digitala innovationsknutpunkter som får stöd inom ramen för det centralt förvaltrade programmet för digitalt Europa), vars syfte är att stimulera en bred spridning av digital teknik såsom, men inte begränsat till, artificiell intelligens, HPC och cybersäkerhet i industrin (särskilt små och medelstora företag) och organisationer inom den offentliga sektorn skulle kunna betraktas som ett innovationskluster i den mening som avses i dessa rambestämmelser, beroende på de specifika mål som eftersträvas eller de verksamheter/funktioner som erbjuds av den digitala innovationsknutpunkten.

- (v) *immateriella tillgångar*: tillgångar som saknar fysisk eller finansiell gestaltning, t.ex. patent, licenser, know-how eller andra immateriella rättigheter.
- (w) *kunskapsöverföring*: alla processer som har till syfte att inhämta, samla och dela med sig av uttalad och underförstådd kunskap, inbegripet färdigheter och kompetens inom både ekonomisk och icke-ekonomisk verksamhet, exempelvis forskningssamarbete, konsultverksamhet, licensiering, skapande av spin off-effekter, offentliggörande och rörlighet för forskare och annan personal som deltar i dessa verksamheter. Förutom vetenskaplig och teknisk kunskap omfattar överföringen även andra typer av kunskap, t.ex. kunskap om användningen av standarder och föreskrifter i vilka de ingår och om villkor för verkliga operativa miljöer och metoder för organisatorisk innovation samt förvaltning av kunskap när det gäller att identifiera, förvärva, skydda, försvara och utnyttja immateriella tillgångar.
- (x) *stora företag*: företag som inte omfattas av definitionen på små och medelstora företag.
- (y) *merkostnader netto*: skillnaden mellan de förväntade nettonuvärdena av det projekt eller den verksamhet som understöds samt en lönsam kontrafaktisk investering som stödmottagaren skulle ha genomfört i avsaknad av stöd.
- (z) *organisationsinnovation*²¹: genomförande av en ny organisationsmetod i ett företags affärsmetoder, arbetsplatsorganisation eller förbindelser utåt, till exempel genom användning av ny eller innovativ digital teknik, men inte ändringar som baseras på organisationsmetoder som redan används inom företaget, ändrad ledningsstrategi, sammanslagningar och förvärv, upphörande med en process, allmänt utbyte eller utvidgning av kapitalet, förändringar som uteslutande beror på ändrade faktorpriser, anpassning, regelbundna säsonganpassningar eller andra cykliska anpassningar samt handel med nya eller väsentligt förbättrade produkter.
- (å) *personalkostnader*: kostnader för forskare, tekniker och annan stödpersonal i den omfattning som de arbetar med det relevanta forskningsprojektet eller den relevanta forskningsverksamheten,
- (ä) *förkommersiell upphandling*: offentlig upphandling av forsknings- och utvecklingstjänster om den upphandlande myndigheten eller den upphandlande enheten inte förbehåller sig själv alla resultat och fördelar med avtalet i avsikt att använda dem i sin egen verksamhet utan delar dem med tjänsteleverantörerna på marknadsvillkor. Avtalet, vars syfte faller inom en eller flera kategorier av forskning och utveckling som definieras i dessa rambestämmelser, ska ha begränsad varaktighet och kan omfatta utveckling av prototyper eller begränsade volymer av första produkter eller tjänster i form av en testserie. Inköp av kommersiella volymer av produkter eller tjänster får inte vara föremål för samma avtal.
- (ö) *processinnovation*²²: genomförande av en ny eller väsentligt förbättrad produktions- eller framtagningsslagmetod (inklusive betydande förändringar av teknik, utrustning eller programvara), till exempel genom användning av ny eller

²¹ Organisationsinnovation kan också omfatta social innovation, förutsatt att social innovation omfattas av definitionen.

²² Processinnovation kan också omfatta social innovation, förutsatt att social innovation omfattas av definitionen.

innovativ digital teknik, exklusive smärre förändringar eller förbättringar, förbättrade produktions- eller tjänstemöjligheter genom att tillverknings- eller logistiksystem införs som i hög grad liknar dem som redan används, upphörande med en process, allmänt utbyte eller utvidgning av kapitalet, förändringar som uteslutande beror på ändrade faktorpriser, anpassning, regelbundna säsongsanpassningar eller andra cykliska anpassningar, samt handel med nya eller väsentligt förbättrade produkter.

- (aa) *FoU-projekt*: ett projekt som omfattar verksamheter som spänner över en eller flera kategorier av forskning och utveckling som definieras i dessa rambestämmelser och som är avsett att fullgöra en odelbar uppgift av ekonomisk, vetenskaplig eller teknisk karaktär med tydligt fördefinierade mål. Ett FoU-projekt kan bestå av flera arbetsblock, verksamheter eller tjänster, och omfattar tydliga mål och verksamheter som ska genomföras för att uppnå dessa mål (inklusive deras förväntade kostnader), och konkreta resultat för att identifiera resultaten av dessa verksamheter och jämföra dem med de aktuella målen. När två eller flera FoU-projekt inte klart går att skilja från varandra och särskilt när de enskilt betraktade saknar utsikter till teknisk framgång betraktas de som ett enda projekt.
- (bb) *återbetalningspliktigt förskott*: ett lån för ett projekt som betalas ut i en eller flera delbetalningar och där villkoren för återbetalning beror på projektets resultat.
- (cc) *organisation för forskning och kunskapspridning* eller *forskningsorganisation*: en enhet (till exempel universitet eller forskningsinstitut, tekniköverföringsorgan, innovationsmäklare, forskningsinriktade fysiska eller virtuella samarbetsenheter), oberoende av dess rättsliga status (dvs. om de omfattas av offentligrättslig eller privaträttslig lagstiftning) eller finansieringssätt, vars främsta syfte är att bedriva oberoende grundforskning, industriell forskning eller experimentell utveckling, eller att sprida resultaten av sådan verksamhet genom undervisning, offentliggörande eller kunskapsöverföring; Om en sådan enhet också bedriver ekonomisk verksamhet ska finansieringen, kostnaderna och intäkterna av denna ekonomiska verksamhet redovisas separat. Företag som kan utöva ett avgörande inflytande på en sådan enhet, till exempel i egenskap av aktieägare eller medlemmar, får inte ha något företräde till de resultat den uppnår.
- (dd) *forskningsinfrastruktur*: anläggningar, resurser och därmed sammanhängande tjänster som forskarsamhället använder för att bedriva forskning inom sina respektive områden; denna definition omfattar vetenskaplig utrustning eller uppsättningar instrument, kunskapsbaserade resurser såsom samlingar, arkiv och strukturerad vetenskaplig information, informations- och kommunikationsteknikbaserade infrastrukturer såsom Grid, datorutrustning, programvara och kommunikationsverktyg samt alla andra unika enheter som är nödvändiga för att bedriva forskning. Dessa infrastrukturer kan finnas på en enda plats eller vara utspridda (dvs. utgöra ett organiserat resursnätverk)²³.
- (ee) *inhyrning*: en stödmottagares tillfälliga anställning av personal för en begränsad period, varefter personalen har rätt att gå tillbaka till sin tidigare arbetsgivare.

²³ Se artikel 2 a i rådets förordning (EG) nr 723/2009 av den 25 juni 2009 om gemenskapens rättsliga ram för ett konsortium för europeisk forskningsinfrastruktur (Eric), EUT L 206, 8.8.2009, s. 1.

- (ff) *små och medelstora företag* eller SMF, små företag och medelstora företag: företag som uppfyller kriterierna i kommissionens rekommendation om definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag²⁴.
- (gg) *inledande av arbeten* eller *inledande av projektet*: antingen inledandet av FoUI-verksamheten eller det första avtalet mellan stödmottagaren och uppdragstagarna om att genomföra projektet, beroende på vilket som inträffar först. Förberedande arbeten såsom att erhålla tillstånd och utföra genomförbarhetsstudier betraktas inte som inledande av arbeten.
- (hh) *materiella tillgångar*: tillgångar i form av mark, byggnader och anläggningar, maskiner och utrustning.
- (ii) *teknisk infrastruktur*: anläggningar, utrustning, kapacitet och tillhörande stödtjänster som behövs för att utveckla, testa och utöka teknik för att genom industriell forskning och experimentell utvecklingsverksamhet gå vidare från validering i ett laboratorium till en valideringsrepresentant för den operativa miljön, och vars användare huvudsakligen är industriella aktörer, inbegripet små och medelstora företag, som söker stöd för att utveckla och integrera innovativ teknik för att utveckla nya produkter, processer och tjänster, samtidigt som genomförbarhet och efterlevnad av regelverket säkerställs²⁵.

2. STATLIGT STÖD I DEN MENING SOM AVSES I ARTIKEL 107.1 I FÖRDRAGET

18. Varje åtgärd som uppfyller kriterierna i artikel 107.1 i fördraget utgör generellt sett statligt stöd. Ett separat tillkännagivande från kommissionen²⁶ om begreppet statligt stöd klargör hur kommissionen uppfattar begreppet statligt stöd i allmänhet, medan situationer som är typiska för FoUI-området behandlas i detta avsnitt utan att det påverkar den tolkning som görs av Europeiska unionens domstol.

2.1. Forskningsinstitut, organisationer för kunskapsspridning och forskningsinfrastrukturer som mottagare av statligt stöd

19. Forskningsinstitut och organisationer för kunskapsspridning ("forskningsorganisationer") och forskningsinfrastrukturer är mottagare av statligt stöd om deras offentliga finansiering uppfyller samtliga villkor i artikel 107.1 i fördraget. Enligt kommissionens tillkännagivande om begreppet statligt stöd och i enlighet med domstolens rättspraxis måste stödmottagaren kunna klassificeras som företag, men denna klassificering är inte beroende av stödmottagarens rättsliga status, det vill säga om den omfattas av offentligrättslig eller privaträttslig lagstiftning, eller dess ekonomiska karaktär, det vill säga om syftet är att gå med vinst eller inte. Den avgörande faktorn för denna klassificering är i stället om stödmottagaren bedriver ekonomisk verksamhet som består av att erbjuda produkter eller tjänster på en given marknad²⁷.

Kommissionens rekommendation av den 6 maj 2003 om definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag, EUT L 124, 20.5.2003, s. 36.

Se arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar – *Teknisk infrastruktur*, SWD(2019) 158 final, 8.4.2019.

²⁶ Europeiska kommissionen: *Kommissionens tillkännagivande om begreppet statligt stöd som avses i artikel 107.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt*, EUT C 262, 19.7.2016, s. 1.

²⁷ Se domstolens dom av den 16 juni 1987, kommissionen/Italien, C-118/85, ECLI:EU:C:1987:283,

2.1.1. Offentlig finansiering av icke-ekonomisk verksamhet

20. Om en och samma enhet bedriver verksamheter av såväl ekonomisk som icke-ekonomisk art ska den offentliga finansieringen av de icke-ekonomiska verksamheterna inte omfattas av artikel 107.1 i fördraget, om de två typerna av verksamheter och kostnader, finansiering och intäkter från dessa klart kan skiljas från varandra så att korssubventionering av den ekonomiska verksamheten faktiskt kan undvikas. Bevis på korrekt kostnadsfördelning, finansiering och intäkter kan läggas fram i den berörda enhetens årsredovisning.
21. Kommissionen anser att följande verksamheter i regel är av icke-ekonomisk art:
- (a) När det gäller forskningsorganisationers och forskningsinfrastrukturers huvudsakliga verksamhet, särskilt följande:
 - (i) Utbildning för fler och bättre kvalificerade anställda. I linje med rättspraxis²⁸ och kommissionens beslutspraxis²⁹, och såsom förklaras i tillkännagivandet om begreppet statligt stöd och meddelandet om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse³⁰, betraktas allmän utbildning som anordnas inom ett nationellt utbildningssystem som främst eller uteslutande finansieras av staten och övervakas av staten som icke-ekonomisk verksamhet³¹.
 - (ii) Oberoende FoU för ökad kunskap och förståelse, inbegripet samarbete inom FoU, där forskningsorganisationen eller forskningsinfrastrukturen bedriver ett effektivt samarbete³².
 - (iii) Omfattande spridning av forskningsresultat på icke-exklusiva och icke-diskriminerande villkor, till exempel genom undervisning, fritt tillgängliga databaser, öppna publikationer eller öppen programvara.
 - (b) Verksamheter i form av kunskapsöverföring, om de utförs av en forskningsorganisation eller forskningsinfrastruktur (inklusive avdelningar inom eller dotterbolag till dessa) eller tillsammans med eller för andra sådana enheter, och om alla inkomster från dessa verksamheter återinvesteras i forskningsorganisationens eller forskningsinfrastrukturens huvudsakliga verksamhet. Den icke-ekonomiska karaktären av dessa verksamheter blir inte lidande av att tillhandahållandet av motsvarande tjänster läggs ut till tredje part genom öppna anbudsförfaranden.

punkt 7. Domstolens dom av den 18 juni 1998, kommissionen/Italien, C-35/96,

ECLI:EU:C:1998:303, punkt 36, domstolens dom av den 19 februari 2002, Wouters, C-309/99,

ECLI:EU:C:2002:98, punkt 46.

²⁸ Se domstolens dom av den 27 september 1988, Humble och Edel, C-263/86, ECLI:EU:C:1988:451, punkterna 9–10 och 15–18, domstolens dom av den 7 december 1993, Wirth, C-109/92, ECLI:EU:C:1993:916, punkt 15.

²⁹ Se t.ex. ärendena NN54/2006, Přerov logistics College, och N 343/2008, Individual aid to the College of Nyíregyháza for the development of the Partium Knowledge Centre.

³⁰ Se meddelandet från kommissionen om tillämpningen av Europeiska unionens regler om statligt stöd på ersättning för tillhandahållande av tjänster av allmänt ekonomiskt intresse (EUT C 8, 11.1.2012, s. 4), punkterna 26–29.

³¹ Personalutbildning i den mening som avses i reglerna om statligt stöd till utbildning betraktas inte som icke-ekonomisk huvudsaklig verksamhet som bedrivs av forskningsorganisationer.

³² Tillhandahållande av FoU-tjänster och forskning och utveckling som bedrivs på uppdrag av företag betraktas inte som oberoende forskning och utveckling.

22. Om en forskningsorganisation eller forskningsinfrastruktur används för både ekonomisk och icke-ekonomisk verksamhet omfattas offentlig finansiering av regler om statligt stöd endast i den mån den täcker kostnader som hänger samman med den ekonomiska verksamheten³³. Om forskningsorganisationen eller forskningsinfrastrukturen nästan enbart används för icke-ekonomisk verksamhet kan dess finansiering helt och hållet falla utanför tillämpningsområdet för reglerna om statligt stöd³⁴, förutsatt att den ekonomiska verksamheten är rent underordnad, det vill säga motsvarar en verksamhet som är direkt relaterad till och nödvändig för forskningsorganisationens eller forskningsinfrastrukturens drift eller har ett naturligt samband med dess viktigaste icke-ekonomiska användning, samt om den har ett begränsat omfång. Vid tillämpningen av dessa rambestämmelser kommer kommissionen att anse att detta är fallet om den ekonomiska verksamheten konsumerar exakt samma insatsvaror (såsom material, utrustning, arbetskraft och anläggningstillgångar) som den icke-ekonomiska verksamheten och den kapacitet som varje år anslås för sådan ekonomisk verksamhet inte överstiger 20 % av den berörda enhetens totala årskapacitet. Övervakningen av den ekonomiska verksamhetens underordnade karaktär ska gälla i minst tio år från det att forskningsorganisationen eller forskningsinfrastrukturen har inlett sin verksamhet. Om forskningsinfrastrukturen eller forskningsorganisationen ökar sin ekonomiska verksamhet så att den inte kan betraktas som accessorisk kommer den offentliga finansieringen av hela den ekonomiska verksamheten att omfattas av reglerna om statligt stöd.
- 2.1.2. *Offentlig finansiering av ekonomisk verksamhet som bedrivs av forskningsorganisationer och forskningsinfrastrukturer*
23. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 22 gäller att om forskningsorganisationer eller forskningsinfrastrukturer används för att bedriva ekonomisk verksamhet, till exempel uthyrning av utrustning eller laboratorier till företag, tillhandahållande av tjänster till företag eller bedrivande av kontraktsforskning, betraktas offentlig finansiering av denna ekonomiska verksamhet i allmänhet som statligt stöd.
24. Kommissionen anser dock inte att forskningsorganisationen eller forskningsinfrastrukturen är mottagare av statligt stöd om den endast agerar som mellanhand som till de slutliga mottagarna vidarebefordrar hela den offentliga finansieringen och eventuella fördelar som förvärvats genom sådan finansiering. Detta är vanligtvis fallet om
- (a) både den offentliga finansieringen och eventuella fördelar som förvärvats genom sådan finansiering kan mätas och påvisas och det finns en lämplig mekanism som garanterar att de helt och hållet förs över till de slutliga mottagarna, t.ex. genom lägre priser, och

³³ Om en forskningsorganisation eller forskningsinfrastruktur är både offentligt och privat finansierad kommer kommissionen att anse att detta är fallet om den offentliga finansiering som anslagits för den berörda enheten för en viss redovisningsperiod överstiger kostnaderna för den icke-ekonomiska verksamheten under denna period.

³⁴ Eftersom forskarsamhället uppnår bättre och ökad expertis och kunskap genom att utöva kompletterande ekonomisk verksamhet som det kan använda i samband med forskningsorganisationens eller forskningsinfrastrukturens primära icke-ekonomiska verksamhet till fördel för samhället i stort.

- (b) ingen ytterligare fördel beviljas mellanhanden därför att denna antingen väljs ut genom ett öppet anbudsförfarande eller därför att den offentliga finansieringen är tillgänglig för alla enheter som uppfyller de nödvändiga objektiva villkoren, så att kunder i egenskap av slutmottagare har rätt att förvärva motsvarande tjänster från alla relevanta mellanhänder.
25. Om villkoren i punkt 24 är uppfyllda gäller reglerna för statligt stöd på slutmottagarnivå.
- 2.2. Indirekt statligt stöd till företag genom offentligt finansierade forskningsinstitut, organisationer för kunskapsspridning och forskningsinfrastrukturer**
26. Frågan huruvida, och på vilka villkor, företag får en fördel i den mening som avses i artikel 107.1 i fördraget när det rör sig om kontraktsforskning eller forskningstjänster som tillhandahålls av en forskningsorganisation eller forskningsinfrastruktur, samt i fall av samarbete med en forskningsorganisation eller forskningsinfrastruktur, måste besvaras utifrån de allmänna principerna för statligt stöd. I detta syfte, såsom förklaras i tillkännagivandet om begreppet statligt stöd, kan det framför allt bli nödvändigt att fastställa om forskningsorganisationens eller forskningsinfrastrukturens agerande kan tillskrivas staten³⁵.
- 2.2.1. Forskning på uppdrag av företag (kontraktsforskning eller forskningstjänster)*
27. Om en forskningsorganisation eller forskningsinfrastruktur används för att bedriva kontraktsforskning eller tillhandahålla ett företag en forskningstjänst, varvid företaget i regel fastställer villkoren i kontraktet, äger resultaten av forskningsverksamheten och bär risken för ett misslyckande, förs vanligtvis inget statligt stöd över på det berörda företaget om forskningsorganisationen eller forskningsinfrastrukturen får en tillräcklig ersättning för sina tjänster, särskilt om ett av följande villkor är uppfyllt:
- (a) Forskningsorganisationen eller forskningsinfrastrukturen tillhandahåller sin tjänst eller sin kontraktsforskning till marknadspris³⁶, eller
 - (b) om det inte finns något marknadspris tillhandahåller forskningsorganisationen eller forskningsinfrastrukturen sin forskningstjänst eller sin kontraktsforskning till ett pris som
 - återspeglar den fulla kostnaden för tjänsten och i regel omfattar en marginal som fastställts med hänvisning till de marginaler som vanligen tillämpas av företag som är verksamma inom den berörda sektorn, eller
 - är resultatet av förhandlingar på affärsmässiga villkor där forskningsorganisationen eller forskningsinfrastrukturen, i egenskap av tjänsteleverantör, förhandlar för att när kontraktet ingås få ut största möjliga ekonomiska nytta och täcka åtminstone sina marginalkostnader.

³⁵Se domstolens dom av den 16 maj 2002, Frankrike/kommissionen, C-482/99, ECLI:EU:C:2002:294, punkt 24.

³⁶ Om forskningsorganisationen eller forskningsinfrastrukturen tillhandahåller en specifik forskningstjänst eller bedriver kontraktsforskning för första gången på uppdrag av ett visst företag, på försöksbasis och under en klart begränsad tid, betraktar kommissionen vanligen det pris som tas ut som ett marknadspris, under förutsättning att forskningstjänsten eller kontraktsforskningen är unik och det kan påvisas att det inte finns någon marknad för den.

28. Om äganderätten eller tillträdet till immateriella rättigheter förblir hos forskningsorganisationen eller forskningsinfrastrukturen får deras marknadsvärde dras av från det pris som ska betalas för de berörda tjänsterna.

2.2.2. *Samarbete med företag*

29. Ett projekt anses genomföras genom ett effektivt samarbete om minst två oberoende parter strävar mot ett gemensamt mål baserat på arbetsfördelning och gemensamt fastställer dess tillämpningsområde, deltar i dess utformning, bidrar till dess genomförande och delar de finansiella, tekniska, vetenskapliga och andra riskerna samt resultaten av projektet. En eller flera parter kan stå för hela kostnaden för projektet och därmed befria andra parter från de ekonomiska riskerna med projektet. Villkoren för ett samarbetsprojekt, särskilt när det gäller bidrag till dess kostnader, delning av risker och resultat, spridning av resultat samt tillgång till och regler för fördelning av immateriella rättigheter, måste fastställas innan projektet inleds³⁷. Kontraktsforskning och tillhandahållande av forskningstjänster betraktas inte som samarbetsformer.
30. Om samarbetsprojekt utförs gemensamt av företag, forskningsorganisationer eller forskningsinfrastrukturer anser kommissionen att inget indirekt statligt stöd ges till de deltagande företagen via dessa enheter till följd av gynnsamma samarbetsvillkor³⁸, om ett av följande villkor är uppfyllt:
- (a) De deltagande företagen står för hela kostnaden för projektet.
 - (b) De resultat av samarbetet som inte ger upphov till immateriella rättigheter får spridas och eventuella immateriella rättigheter som är ett resultat av den verksamhet som forskningsorganisationer eller forskningsinfrastrukturer bedriver tillfaller helt och hållet dessa företag.
 - (c) Eventuella immateriella rättigheter som projektet ger upphov till och relaterade tillträdesrättigheter tilldelas de olika samarbetsparterna på ett sätt som korrekt motsvarar deras arbetsblock, bidrag och respektive intressen.
 - (d) Forskningsorganisationerna eller forskningsinfrastrukturerna får en ersättning som motsvarar marknadspriset för de immateriella rättigheter som är ett resultat av deras verksamhet och som förs över på de deltagande företagen. Det absoluta värdet på eventuella bidrag, såväl finansiella som icke-finansiella, från de deltagande företagen till kostnaderna för forskningsorganisationernas eller forskningsinfrastrukturernas verksamhet som resulterade i de berörda immateriella rättigheterna får dras av från den ersättningen.
31. Vid tillämpningen av punkt 31 d kommer kommissionen att ta hänsyn till att ersättningen motsvarar marknadspriset om den gör det möjligt för de berörda forskningsorganisationerna eller forskningsinfrastrukturerna att dra full ekonomisk nytta av dessa rättigheter, om ett av följande villkor är uppfyllt:
- (a) Ersättningsbeloppet har fastställts genom ett öppet, transparent och diskrimineringsfritt konkurrensutsatt försäljningsförfarande, eller

³⁷ Detta omfattar inte konkreta avtal om marknadsvärdet av resulterande immateriella rättigheter och värdet av bidrag till projektet.

³⁸ Inbegripet i form av avtal om materialöverföring, om en forskningsorganisation eller en forskningsinfrastruktur överför material till ett företag för mottagarens egen FoU-verksamhet.

- (b) en oberoende expertvärdering bekräftar att ersättningsbeloppet minst motsvarar marknadspriset, eller
 - (c) forskningsorganisationen eller forskningsinfrastrukturen i egenskap av säljare kan visa att den faktiskt förhandlat fram ersättningen på marknadsmässiga villkor för att uppnå maximala ekonomiska fördelar vid tidpunkten för ingåendet av kontraktet med hänsyn tagen till dess lagstadgade syften, eller
 - (d) i fall där samarbetsavtalet ger det samarbetande företaget förhandsrätt vad gäller immateriella rättigheter som genereras av de samarbetande forskningsorganisationerna eller forskningsinfrastrukturerna, om dessa enheter har ömsesidig rätt att begära in ekonomiskt fördelaktigare anbud från tredje parter så att det samarbetande företaget måste anpassa sitt anbud till detta.
32. Om inget av villkoren i punkt 31 är uppfyllt kommer det fullständiga värdet på forskningsorganisationernas eller forskningsinfrastrukturernas bidrag till projektet att betraktas som en fördel för de samarbetande företagen, vilken omfattas av reglerna för statligt stöd.
- 2.3. Offentlig upphandling av forsknings- och utvecklingstjänster**
33. Offentliga upphandlare kan upphandla forsknings- och utvecklingstjänster från företag både genom exklusiv utveckling och förkommersiell upphandling³⁹.
34. Så länge som ett öppet anbudsförfarande för upphandling genomförs i enlighet med de tillämpliga direktiven⁴⁰ anser kommissionen i allmänhet att inget statligt stöd i den mening som avses i artikel 107.1 i fördraget beviljas de företag som levererar de relevanta tjänsterna⁴¹.
35. I övriga fall, även när det gäller förkommersiell upphandling, kommer kommissionen att anse att inget statligt stöd ges till företag om det pris som betalas för de berörda tjänsterna till fullo återspeglar marknadsvärdet på de fördelar som den offentliga upphandlaren får och de risker som tas av de deltagande företagen, särskilt om samtliga följande villkor är uppfyllda:
- (a) Urvalsförfarandet är öppet, transparent och diskrimineringsfritt och baserat på objektiva urvals- och tilldelningskriterier som anges på förhand före anbudsförfarandet.

³⁹ Se meddelandet och tillhörande arbetsdokument — Meddelande från kommissionen – *Förkommersiell upphandling: att driva på innovation för att få offentliga tjänster av hög kvalitet i Europa*, KOM(2007) 799 slutlig, 14.12.2007.

⁴⁰ Se artikel 27 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU av den 26 februari 2014 om offentlig upphandling och om upphävande av direktiv 2004/18/EG (EUT L 94, 28.3.2014, s. 65) och artikel 45 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/25/EU av den 26 februari 2014 om upphandling av enheter som är verksamma inom sektorerna för vatten, energi, transporter och posttjänster och om upphävande av direktiv 2004/17/EG (EUT L 94, 28.3.2014, s. 243). Också i samband med ett selektivt förfarande i den mening som avses i artikel 28 i direktiv 2014/24/EU respektive artikel 46 i direktiv 2014/25/EU kommer kommissionen också att anse att inget statligt stöd ges till företag, om inte intresserade tjänsteleverantörer hindras från att lämna anbud utan giltiga skäl.

⁴¹ Detta är också fallet om offentliga upphandlare upphandlar innovativa lösningar som är resultatet av en tidigare FoU-upphandling, eller icke FoU-relaterade produkter och tjänster som ska levereras med en prestandanivå som kräver en produkt-, process- eller organisationsinnovation.

- (b) De planerade avtalsarrangemangen, med beskrivning av parternas samtliga rättigheter och skyldigheter, även när det gäller immateriella rättigheter, görs tillgängliga för samtliga berörda anbudsgivare på förhand före anbudsförfarandet.
- (c) Upphandlingen ger inte någon av de deltagande leverantörerna någon förmånsbehandling när det gäller leverans av kommersiella volymer av de slutliga produkterna eller tjänsterna till en offentlig upphandlare i den berörda medlemsstaten⁴².
- (d) Ett av följande villkor är uppfyllt:
 - Alla resultat som inte ger upphov till immateriella rättigheter får spridas fritt, t.ex. genom offentliggörande, undervisning eller bidrag till standardiseringsorganen på ett sätt som gör det möjligt för andra företag att återge dem, och eventuella immateriella rättigheter tillfaller helt och hållet den offentliga upphandlaren, eller
 - varje tjänsteleverantör som tilldelas resultat som ger upphov till immateriella rättigheter är skyldig att ge den offentliga upphandlaren obegränsad tillgång till dessa resultat avgiftsfritt, och att bevilja tillträde för tredje part, till exempel i form av icke-exklusiva licenser, på marknadsvillkor.

36. Om de villkor som anges i punkt 35 inte är uppfyllda får medlemsstaterna använda sig av en individuell bedömning av villkoren i kontraktet mellan den offentliga upphandlaren och företaget, utan att det påverkar den allmänna skyldigheten att anmäla FoUI-stöd i enlighet med artikel 108.3 i fördraget.

3. BEDÖMNING AV FOUI-STÖDETS FÖRENLIGHET MED DEN INRE MARKNADEN

- 37. Enligt artikel 107.3 c i fördraget kan kommissionen anse stöd för att underlätta utveckling av vissa näringsverksamheter inom Europeiska unionen som förenligt med den inre marknaden, om det inte påverkar handeln i negativ riktning i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset.
- 38. I detta avsnitt klargör kommissionen hur den kommer att tillämpa principerna för bedömning av förenlighet med den inre marknaden och fastställer, i förekommande fall, särskilda villkor för stödordningar och ytterligare villkor för individuellt stöd som omfattas av anmälningsskyldigheten.
- 39. För att bedöma om statligt stöd till FoU och innovation kan anses vara förenligt med den inre marknaden, kommer kommissionen att avgöra om stödåtgärden underlättar utvecklingen av en viss ekonomisk verksamhet) och om den påverkar handeln i negativ riktning i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset..
- 40. För att göra den bedömning som avses i punkt 39 kommer kommissionen att beakta följande aspekter:

a) Första villkoret: Stöd till FoU och innovation underlättar utvecklingen av en ekonomisk verksamhet

- (i) *Den ekonomiska verksamhetens identitet (punkt 3.1.1)*

⁴² Utan att det påverkar tillämpningen av förfaranden som omfattar både utveckling och efterföljande köp av unika eller specialiserade produkter eller tjänster.

- (ii) *Stimulanseffekt:* utvärdering av om stödet ändrar det eller de berörda företagens beteende på ett sådant sätt att de inleder ytterligare verksamhet som de inte skulle bedriva eller som de skulle bedriva endast i begränsad utsträckning eller på ett annat sätt eller på en annan plats (avsnitt 3.1.2).
- (iii) *Stödet strider inte mot relevanta bestämmelser och principer i EU-rätten* (avsnitt 3.1.3).

b) Andra villkoret: Stöd till FoU och innovation påverkar inte handelsvillkoren i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset.

- (i) *Behov av statligt ingripande:* stödåtgärden måste åstadkomma en konkret förbättring som marknaden inte klarar på egen hand, till exempel genom att åtgärda ett marknadsmisslyckande eller lösa ett rättvise- eller sammanhållningsproblem i tillämpliga fall (avsnitt 3.2.1).
- (ii) *Stödåtgärdens lämplighet:* den föreslagna stödåtgärden ska vara ett lämpligt policyinstrument som underlättar utvecklingen av den ekonomiska verksamheten (avsnitt 3.2.2).
- (iii) *Stödets proportionalitet (begränsning av stödet till ett minimum):* stödbeloppet och stödnivån måste begränsas till det minimum som krävs för att uppmuntra de berörda företagen till ytterligare investeringar eller aktivitet (avsnitt 3.2.3).
- (iv) *Stödets överblickbarhet:* Medlemsstaterna, kommissionen, ekonomiska aktörer och allmänheten ska lätt ha tillgång till alla relevanta handlingar och till relevant information om det stöd som beviljas inom ramen för detta (avsnitt 3.2.4).
- (v) *Negativa effekter som stöd till FoU och innovation kan ha på konkurrensen och handeln mellan medlemsstaterna måste minimeras eller undvikas:* (avsnitt 3.2.5.)
- (vi) *Avvägning mellan stödets positiva och negativa effekter* (avsnitt 3.2.6)

3.1. Första villkoret: Stöd till FoU och innovation underlättar utvecklingen av en ekonomisk verksamhet

3.1.1. Identifiering av den understödda ekonomiska verksamheten

- 41. På grundval av de uppgifter som lämnats av medlemsstaten kommer kommissionen att bedöma vilken ekonomisk verksamhet som kommer att stödjas av den anmälda åtgärden.

3.1.2. Stimulanseffekt

3.1.2.1 Allmänna villkor

- 42. Stöd till FoU och innovation kan anses vara förenligt med den inre marknaden om det har en stimulanseffekt. Kommissionen anser att stöd utan stimulanseffekt inte underlättar utvecklingen av en ekonomisk verksamhet.
- 43. En stimulanseffekt uppstår om stödet ändrar ett företags beteende på ett sådant sätt att det börjar bedriva ny verksamhet som det inte skulle bedriva eller som det skulle bedriva endast i begränsad utsträckning eller på ett annat sätt utan stöd. Stödet får dock inte subventionera de kostnader som ett företag i alla händelser skulle ådra sig för en

verksamhet och får inte kompensera för den normala affärsrisken vid ekonomisk verksamhet⁴³.

44. Kommissionen anser att stödet inte utgör något incitament för mottagaren om arbetet med den relevanta FoUI-verksamheten⁴⁴ har inletts redan innan stödmottagaren ansöker om stöd hos de nationella myndigheterna⁴⁵. Om arbetena inleds innan stödmottagaren har lämnat in sin stödansökan till de nationella myndigheterna är projektet inte stödberättigande.
45. Stödansökan ska åtminstone innehålla den sökandes namn och storlek, en beskrivning av projektet med uppgift om lokalisering samt start- och slutdatum, det sammanlagda belopp offentligt stöd som behövs för att genomföra projektet samt en förteckning över stödberättigande kostnader.
46. I den mån skatteåtgärder utgör statligt stöd kan kommissionen, på grundval av utvärderingar⁴⁶ som medlemsstaterna lägger fram, anse att de har en stimulanseffekt genom att uppmuntra företagen att satsa mer på FoU och innovation.

3.1.2.2. Ytterligare villkor för individuellt stöd

47. När det gäller anmälningspliktigt individuellt stöd måste medlemsstaterna visa att stödet har en stimulanseffekt och måste därför kunna lägga fram tydliga bevis på att stödet har en positiv inverkan på företagets beslut att bedriva FoUI-verksamhet som det annars inte skulle ha bedrivit. För att kommissionen ska kunna göra en ingående bedömning av den aktuella stödåtgärden måste den berörda medlemsstaten inte bara lämna information om det projekt för vilket stöd beviljas utan också, i mån av möjlighet, en uttömmande beskrivning av vad som skulle ha hänt eller rimligen kunde ha förväntats hända utan stöd, det vill säga det kontrafaktiska scenariot. Det kontrafaktiska scenariot kan bestå av avsaknaden av alternativa projekt eller i ett tydligt definierat och tillräckligt förutsägbart alternativt projekt som stödmottagaren övervägt i sin interna beslutsprocess, och kan avse ett alternativt projekt som helt eller delvis utförs utanför unionen.
48. I sin bedömning tar kommissionen hänsyn till följande omständigheter:
 - (i) **Specifikation av avsedd ändring:** Det ändrade beteende som det statliga stödet väntas ge upphov till måste specificeras, det vill säga huruvida ett nytt projekt kommer att inledas, eller om ett projekt kommer att bli större eller mer vittsyftande eller genomförandet av det påskyndas.

⁴³ Se domstolens dom, HGA m. fl./kommissionen, de förenade målen C-630/11 P–C-633/11 P, ECLI:EU:C:2013:387.

⁴⁴ Om stödansökan gäller ett FoU-projekt utesluter detta inte att den potentiella stödmottagaren redan har utfört genomförbarhetsstudier som inte omfattas av stödansökan.

⁴⁵ När det gäller stöd till projekt och verksamheter som genomförs i successiva faser som kan vara föremål för separata stödtilldelningsförfaranden innebär detta att arbetena inte får inledas före den första stödansökan. När det gäller stöd som beviljas enligt en automatisk skattestödordning ska denna stödordning ha antagits och trätt i kraft innan arbetena med det understödda projektet eller den understödda verksamheten inleds.

⁴⁶ Även om detta kanske inte är möjligt på förhand i fråga om nyligen införda åtgärder, kommer medlemsstaterna att förväntas lämna in utvärderingar om stimulanseffekten av deras egna skattestödordningar (på motsvarande sätt bör förväntade eller planerade metoder för efterhandsutvärderingar normalt sett utgöra ett led i utformningen av sådana åtgärder). Om inga utvärderingar har gjorts kan skattemässiga stödordningar antas ha en stimulanseffekt endast i fråga om åtgärder som stegvis blir alltmer omfattande.

- (ii) **Kontrafaktisk analys:** Det ändrade beteendemönstret måste fastställas genom en jämförelse av det förväntade resultatet och den avsedda verksamhetens omfattning med eller utan stöd. Skillnaden mellan dessa två scenarier visar stödets inverkan och dess stimulanseffekt.
 - (iii) **Lönsamhetsnivå:** Om det inte i sig skulle vara lönsamt för ett företag att genomföra ett projekt eller en investering men det skulle medföra väsentliga fördelar för samhället, är det mer sannolikt att stödet har en stimulanseffekt.
 - (iv) **Investeringsbelopp och tidsram för kassaflöden:** höga startinvesteringar, en låg nivå av tillgängliga kassaflöden och det faktum att en betydande andel av kassaflödet uppstår i en mycket avlägsen framtid eller på ett mycket osäkert sätt kommer att betraktas som positiva inslag vid bedömningen av stimulanseffekten.
 - (v) **Riskenivå för forskningsprojektet:** Vid riskbedömningen beaktas särskilt investeringens oåterkallelighet, sannolikheten för ett kommersiellt misslyckande, risken för att projektet kommer att ge sämre avkastning än förväntat, risken för att projektet äventyrar annan verksamhet som stödmottagaren bedriver och risken för att projektkostnaderna underminerar företagets ekonomiska lönsamhet.
49. Medlemsstaterna uppmanas särskilt att förlita sig på styrelsedokument, riskbedömningar, finansiella rapporter, interna affärsplaner, expertutlåtanden och andra studier som avser det projekt som är föremål för bedömning. Handlingar som innehåller information om efterfrågeprognoser, kostnadsprognoser, finansiella prognoser, handlingar som läggs fram för en investeringskommitté och som i detalj beskriver olika investeringsscenarier eller handlingar som är avsedda för finansinstitut, kan hjälpa medlemsstaterna att påvisa en stimulanseffekt.
50. För att säkerställa att stimulanseffekten fastställs på objektiv grund kan kommissionen i sin bedömning jämföra företagsspecifika uppgifter med uppgifter om den bransch där stödmottagaren är verksam. Framför allt bör medlemsstaterna i mån av möjlighet lämna branschspecifika uppgifter som visar att det kontrafaktiska scenariot för stödmottagaren, dess krav på lönsamhet och dess förväntade kassaflöden är rimliga.
51. I detta sammanhang kan lönsamhetsnivån bedömas med hänvisning till metoder som bevisligen tillämpas av det stödmottagande företaget eller är sedvanlig praxis i den berörda branschen och som kan omfatta metoder för att bedöma projektets nettonuvärde⁴⁷, internräntan⁴⁸ eller den genomsnittliga avkastningen på sysselsatt kapital.
52. När det gäller investeringsstöd för gränsöverskridande FoU-verksamhet, forskningsinfrastruktur, teknisk infrastruktur och innovationskluster kommer kommissionen dessutom att betrakta investeringar som underlättar gränsöverskridande samarbete eller som finansieras av mer än en medlemsstat som en faktor som kan stärka stödets stimulanseffekt, eftersom det kan finnas en stark presumtion om att stödet stimulerar FoUI-verksamhet som leder till ett projekt som är större eller mer omfattande, eller att projektet genomförs snabbare tack vare stödet, eller de totala

⁴⁷ Nettonuvärdet av ett projekt är skillnaden mellan de positiva och negativa kassaflödena under investeringens livstid diskonterade till deras nuvärde (med hjälp av kapitalkostnaden).

⁴⁸ Internräntan baseras inte på bokföringsintäkter under ett givet år, utan bygger på de framtida kassaflöden som investeraren förväntar sig att få in under investeringens livstid. Den definieras som den diskonteringsränta för vilken nettonuvärdet av en ström av kassaflöden är lika med noll.

projektkostnaderna är större (se skäl 139 below) på grund av den större efterfrågan som verksamheten syftar till att uppnå jämfört med ett projekt som enbart syftar till att tillgodose inhemska behov.

53. Därför kommer stöd inte att anses vara förenligt med den inre marknaden i fall där det verkar som att samma investering skulle kunna genomföras och skulle genomföras även om stödet inte hade beviljats.

3.1.3 Ingen överträdelse av relevant unionslagstiftning

54. Om en statlig stödåtgärd eller de villkor som är förbundna med den, bl.a. finansieringsmetoden när denna utgör en integrerad del av den statliga stödåtgärden, eller om den verksamhet åtgärden finansierar medför en överträdelse av relevant unionslagstiftning kan stödet inte förklaras förenligt med den inre marknaden⁴⁹.
55. När det gäller att bedöma om individuellt stöd är förenligt med den inre marknaden kommer kommissionen särskilt att ta hänsyn till förfaranden rörande överträdelse av artikel 101 eller 102 i fördraget som kan gälla stödmottagaren och som kan vara relevanta för kommissionens bedömning enligt artikel 107.3 i fördraget⁵⁰.

3.2. Andra villkoret: Stöd till FoU och innovation påverkar inte handelsvillkoren i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset.

56. Enligt artikel 107.3 c i EUF-fördraget kan stöd för att underlätta utveckling av vissa näringsverksamheter eller vissa regioner anses förenligt med den inre marknaden, men endast ”när det inte påverkar handeln i negativ riktning i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset”.
57. Bedömningen av de negativa effekterna på den inre marknaden innefattar komplicerade ekonomiska och sociala bedömningar. I detta avsnitt beskrivs hur kommissionen ska utöva sitt bedömningsutrymme vid en bedömning enligt det andra villkoret av den förenlighetsbedömning som avses i punkt 40 b.
58. Varje stödåtgärd orsakar till sin natur en snedvridning av konkurrensen och påverkar handeln mellan medlemsstaterna. För att fastställa om stödets snedvridande effekter är begränsade till vad som är absolut nödvändigt, kommer kommissionen dock att kontrollera om stödet är nödvändigt, lämpligt, proportionerligt och överblickbart.
59. Kommissionen kommer därefter att bedöma den snedvridande effekten av det aktuella FoUI-stödet på konkurrens- och handelsvillkoren. Närmare bestämt kan stöd på FoUI-området orsaka specifika produktmarknadssnedvridningar och lokaliseringseffekter. Kommissionen kommer då att väga stödets positiva effekter mot dess negativa effekter på konkurrens och handel. Om de positiva effekterna uppväger de negativa effekterna kommer kommissionen att förklara stödet förenligt med den inre marknaden.

⁴⁹ Se t.ex. domstolens dom av den 19 september 2000, Tyskland/kommissionen, C-156/98, ECLI:EU:C:2000:467, punkt 78, domstolens dom av den 22 december 2008, Société Régie Networks/Rhône-Alpes Bourgogne, C-333/07, ECLI:EU:C:2008:764, punkterna 94–116, domstolens dom av den 22 september 2020, Österrike/kommissionen, C-594/18 P, ECLI:EU:C:2020:742, punkt 44, och domstolens dom av den 14 oktober 2010, Nuova Agricast/kommissionen, C-67/09 P, ECLI:EU:C:2010:607, punkt 51.

⁵⁰ Se domstolens dom av den 15 juni 1993, Matra/kommissionen, C-225/91, ECLI:EU:C:1993:239, punkt 42.

3.2.1. Behov av statligt ingripande

60. En statlig stödåtgärd måste vara inriktad på en situation där stödet kan åstadkomma en konkret förbättring som marknaden inte klarar av att åstadkomma på egen hand, exempelvis genom att åtgärda ett marknadsmisslyckande i samband med FoUI-verksamheten eller investeringen i fråga.

3.2.1.1. Allmänna villkor

61. Statligt stöd kan vara nödvändigt för att öka FoUI-verksamheten i en situation där marknaden inte på egen hand klarar av att nå ett optimalt resultat. För att bedöma om statligt stöd är ett effektivt sätt att nå avsett resultat måste man först ringa in det problem som behöver åtgärdas. Statligt stöd bör inriktas på situationer där det kan medföra en konkret förbättring i fall där marknaden inte själv klarar av uppgiften. Medlemsstaterna bör förklara hur stödåtgärden på ett effektivt sätt kan avhjälpa de konstaterade marknadsmisslyckandena som hindrar marknaden från att på egen hand genomföra FoUI-verksamheten eller investeringen i fråga.
62. FoU och innovation bedrivs genom en rad verksamheter, vanligtvis i ett tidigare led i förhållande till ett antal produktmarknader. Syftet är att exploatera tillgängliga möjligheter att utveckla nya eller förbättrade produkter, tjänster och processer på dessa produktmarknader eller på helt nya marknader och därmed främja tillväxt i ekonomin, territoriell och social sammanhållning eller det allmänna konsumentintresset. Med tanke på de tillgängliga FoUI-möjligheterna kan emellertid marknadsmisslyckanden hindra uppnåendet av optimala resultat och leda till ett ineffektivt utfall. Skälen till detta är följande:

- (i) **Positiva externa effekter eller kunskapsspridning:** FoU och innovation ger ofta vinster för samhället i form av positiva spridningseffekter, t.ex. kunskap som ”spiller över” eller förbättrade möjligheter för andra ekonomiska aktörer att utveckla kompletterande produkter och tjänster. Om marknaden får sköta sig själv kan dock vissa projekt ge en avkastning som i ett privat perspektiv ter sig mindre lockande, trots att de skulle vara till nytta för samhället. Företag som drivs i vinstsyfte kan inte i tillräcklig utsträckning bedöma nyttan av sina åtgärder när de fattar beslut om hur mycket FoU och innovation de borde bedriva. Statligt stöd kan därför bidra till genomförandet av projekt som totalt sett är till nytta för samhället och ekonomin och som annars inte skulle genomföras.

Varken fördelarna med de externa effekterna av FoU och innovation eller enbart förekomsten av externa effekter innebär dock inte automatiskt att statligt stöd är förenligt med den inre marknaden. Konsumenterna är i allmänhet villiga att betala för den direkta nyttan av nya produkter och tjänster medan företagen kan tillägna sig nyttan av sin investering genom andra befintliga instrument, t.ex. immateriella rättigheter. I vissa fall är dock dessa metoder otillräckliga och det återstår ett marknadsmisslyckande som kan avhjälpas med statligt stöd. Det kan exempelvis, vilket ofta görs gällande när det gäller grundforskning, vara svårt att hindra andra från att få tillgång till resultaten av vissa verksamheter, som därför kan få karaktär av kollektiv nyttighet. Å andra sidan kan mer specifik kunskap som avser produktion ofta vara väl skyddad, till exempel genom patent som ger en uppfinnare en högre avkastning på uppfinningen.

- (ii) **Bristfällig och asymmetrisk information:** FoU och innovation kännetecknas av en hög grad av osäkerhet. Under vissa omständigheter kan privata investerare, på

grund av bristfällig och asymmetrisk information, vara ovilliga att finansiera värdefulla projekt, och högt kvalificerade anställda kan vara omedvetna om sysselsättningsmöjligheterna i innovativa företag. Detta kan leda till att mänskliga och ekonomiska resurser fördelas på ett oändamålsenligt sätt och att projekt som kan vara värdefulla för samhället eller ekonomin kanske inte genomförs.

I vissa fall kan ofullständig och asymmetrisk information också hindra tillgång till finansiering. Bristfällig information och förekomsten av risk motiverar dock inte automatiskt behovet av statligt stöd. Om projekt med lägre privat avkastning på investeringarna inte finansieras kan det mycket väl vara ett tecken på marknadseffektivitet. Dessutom är risk en komponent i all affärsverksamhet och inte ett marknadsmisslyckande i sig. I en situation med asymmetrisk information kan inslaget av risk emellertid förvärra finansieringsproblemen.

- (iii) **Samordnings- och nätverksproblem:** företagens förmåga att samordna sin verksamhet eller samverka för att bedriva FoU och innovation kan vara nedsatt av flera skäl; det kan till exempel vara svårt för ett stort antal samarbetspartner att samordna sin verksamhet om en del av dem har olika intressen, problem vid utformningen av kontrakt, och svårigheter med att samordna samarbetet till exempel på grund av att känslig information delas.

3.2.1.2. Ytterligare villkor för individuellt stöd

- 63. Medan vissa marknadsmisslyckanden kan hämma FoU och innovation generellt, påverkar de inte alla företag och sektorer inom ekonomin i samma utsträckning. När det gäller anmälningspliktigt individuellt stöd bör medlemsstaterna därför tillhandahålla tillräcklig information om huruvida stödet åtgärdar ett allmänt marknadsmisslyckande i fråga om FoU och innovation eller ett specifikt marknadsmisslyckande som gäller FoU och innovation exempelvis inom en viss sektor eller bransch.
- 64. Kommissionen tar hänsyn till följande omständigheter:
 - (i) **Spridningseffekter i form av kunskap:** den planerade kunskapsspridningens omfattning, den skapade kunskapens specifika karaktär, tillgången till skydd för immateriella rättigheter, graden av komplementaritet med andra produkter och tjänster.
 - (ii) **Bristfällig och asymmetrisk information:** bristfällig och asymmetrisk information behovet av extern finansiering stödmottagarens egenskaper när det gäller tillgången till extern finansiering.
 - (iii) **Bristande samordning:** antal samarbetande företag, samarbetsnivå, divergerande intressen bland samarbetspartnerna, problem vid utformning av kontrakt, problem med att samordna samarbetet.
- 65. I sin analys av ett påstått marknadsmisslyckande som hindrar FoU och innovation från att inledas genom stödåtgärden, kommer kommissionen särskilt att ta hänsyn till eventuella tillgängliga sektoriella jämförelser och andra undersökningar, som bör tillhandahållas av den berörda medlemsstaten.
- 66. När medlemsstaterna anmäler investeringsstöd eller driftstöd för kluster ska de lämna information om den planerade eller förväntade specialiseringen inom innovationsklustret, befintlig regional potential och förekomsten av kluster i unionen för liknande ändamål. I förekommande fall bör medlemsstaterna också förklara hur klustret

kan ha en positiv inverkan på den tekniska utvecklingen och den digitala omvandlingen av unionens ekonomi. Om det innovationskluster som får stöd är en digital innovationsknutpunkt kommer kommissionen att förutsätta ett sådant bidrag. I sin analys kommer kommissionen att analysera om det samarbete som skulle stimuleras eller främjas av innovationsklustrets verksamhet bland annat kan syfta till att förkorta den tid som behövs från skapandet av ny kunskap till att införliva den i innovativa tillämpningar såsom produkter, tjänster och processer och lösningar, även baserade på digital teknik, och därigenom bidra till att omvandla unionens ekonomi i enlighet med den gröna given och meddelandet om ett digitalt Europa.

67. När medlemsstaterna anmäler investeringsstöd för teknisk infrastruktur måste de tillhandahålla detaljerad och exakt information om den planerade eller förväntade specialiseringen av den tekniska infrastrukturen, dess toppmoderna karaktär och den roll som den tekniska infrastrukturen skulle kunna spela för att på regional eller nationell nivå eller unionsnivå underlätta den digitala och gröna omställningen i unionens ekonomi. Medlemsstaterna måste också lämna information om huruvida det finns liknande tekniska infrastrukturer, oavsett om de är offentligt finansierade eller ej, i unionen. Dessutom bör medlemsstaterna lämna information om användarnas profil, såsom storlek, sektor och annan relevant information. Kommissionen kommer i sin bedömning att överväga i vilken utsträckning infrastrukturens kapacitet skulle tilldelas tjänster som tillhandahålls små och medelstora företag och därmed ge dessa företag möjlighet att effektivisera de egna produktionsprocesserna och deras förmåga att förnya produkter och affärsmodeller, särskilt genom tillgång till digital teknik.
68. När det gäller statligt stöd som beviljas för projekt eller verksamheter som antingen direkt eller indirekt också finansieras av unionen (dvs. av kommissionen genom dess genomförandeorgan, gemensamma företag som inrättats på grundval av artiklarna 185 och 187 i fördraget eller av eventuella andra verkställande organ om unionsfinansieringen inte direkt eller indirekt står under medlemsstaternas kontroll), kommer kommissionen att anse att bidraget till ett väl avgränsat mål av gemensamt intresse har kunnat fastställas.
69. Å andra sidan, när statligt stöd beviljas för projekt eller verksamheter som när det gäller deras tekniska innehåll, risknivå och omfattning liknar dem som redan utförts i unionen på marknadsmässiga villkor kommer kommissionen i princip att utgå från att inget marknadsmisslyckande föreligger och den kommer att kräva ytterligare bevis och motivering av behovet av statligt stöd. I synnerhet när det gäller teknisk infrastruktur och innovationskluster måste medlemsstaterna visa att det offentliga stödet inte kommer att leda till en dubblering av tjänster som redan tillhandahålls av befintliga strukturer som är verksamma inom unionen, vilket skulle kunna leda till outnyttjad kapacitet och äventyra den ekonomiska bärkraften för den investering som får stöd.

3.2.2. Stödåtgärdens lämplighet

70. Den föreslagna stödåtgärden måste vara ett lämpligt politiskt instrument för att uppnå det avsedda syftet med stödet, dvs. det får inte finnas en bättre lämpad och mindre snedvridande politik och ett stödinstrument som kan uppnå samma resultat.

3.2.2.1. Ändamålsenlighet jämfört med alternativa instrument

71. Statligt stöd är inte det enda instrument som medlemsstaterna har tillgång till för att främja FoU och innovation. Det är viktigt att komma ihåg att det kan finnas andra och bättre instrument, t.ex. åtgärder på efterfrågesidan som omfattar lagstiftning, offentlig

upphandling eller standardisering samt ökad finansiering av offentlig forskning och utbildning och allmänna skatteåtgärder. Om ett visst instrument är lämpligt eller inte i en viss situation är vanligtvis kopplat till arten av det problem som ska lösas. Om man vill komma till rätta med de svårigheter som en ny aktör har att ta del av olika FoUI-resultat kan det vara bättre att reducera marknadshindren än att bevilja statligt stöd. Om man vill åtgärda bristen på kvalificerad personal kan ökade investeringar i utbildning vara lämpligare än att bevilja statligt stöd.

72. Stöd till FoU och innovation kan tillåtas genom undantag från det generella förbudet mot statligt stöd om det är nödvändigt för att möjliggöra FoUI-verksamheten i fråga. En viktig faktor i detta sammanhang är frågan om hur och i vilken utsträckning stöd till FoU och innovation kan anses vara ett lämpligt instrument för att öka FoUI-verksamheten, om andra instrument som är mindre snedvridande kan ge samma resultat.
73. I sin analys av förenligheten med den inre marknaden beaktar kommissionen särskilt den konsekvensbedömning av den föreslagna åtgärden som den berörda medlemsstaten har genomfört. Åtgärder för vilka medlemsstaterna har övervägt andra alternativ och för vilka fördelarna med att använda ett selektivt instrument som exempelvis statligt stöd har fastställts och lämnats till kommissionen anses vara ett lämpligt instrument.
74. När det gäller statligt stöd som beviljas för projekt eller verksamheter som antingen direkt eller indirekt också finansieras av unionen (dvs. av kommissionen genom dess genomförandeorgan, gemensamma företag som inrättats på grundval av artiklarna 185 och 187 i fördraget eller av eventuella andra verkställande organ om unionsfinansieringen inte direkt eller indirekt står under medlemsstaternas kontroll), kommer kommissionen att anse att bidraget till ett väl avgränsat mål av gemensamt intresse har kunnat fastställas. Medlemsstaterna bör visa att det statliga stödet till det bedömda projektet eller den granskade verksamheten skulle skapa synergieffekter med all finansiering eller samfinansiering från unionsprogram.

3.2.2.2. *Ändamålsenligheten bland olika stödinstrument*

75. Statligt stöd för FoU och innovation kan beviljas i olika former. Medlemsstaterna bör därför se till att stödet beviljas i den form som sannolikt orsakar minst snedvridning av handel och konkurrens. Om stödet ges i en form som medför en direkt ekonomisk fördel, såsom direkta bidrag, befrielser och sänkningar av skatter eller andra obligatoriska avgifter, eller tillhandahållande av mark, produkter och tjänster till fördelaktiga priser, ska den berörda medlemsstaten visa varför andra, potentiellt mindre snedvridande stödformer, såsom återbetalningspliktiga förskott eller stödformer som baseras på skuld- eller kapitalinstrument, t.ex. statliga garantier, förvärv av aktier eller ett alternativt tillhandahållande av krediter eller kapital på förmånliga villkor, är mindre lämpliga.
76. Valet av stödinstrument bör göras på grundval av det marknadsmisslyckande som det ska avhjälpa. Om till exempel det bakomliggande marknadsmisslyckandet betingas av ett problem med tillgång till extern skuldfinansiering till följd av asymmetrisk information bör medlemsstaterna i regel tillgripa stöd i form av likviditetsstöd, t.ex. ett lån eller en garanti, hellre än ett bidrag. Om det dessutom är nödvändigt med en viss grad av riskdelning bör ett återbetalningspliktigt förskott normalt sett vara det stödinstrument som är att föredra. I synnerhet om stöd beviljas i någon annan form än likviditetsstöd eller ett förskott med återbetalningsskyldighet för verksamheter som ligger nära marknaden måste medlemsstaterna motivera varför just det valda

instrumentet lämpar sig för att komma till rätta med det aktuella marknadsmisslyckandet. När det gäller stödordningar som genomför mål och prioriteringar i operativa program antas det finansieringsinstrument som valts i dessa program i princip vara ett lämpligt instrument.

3.2.3. Stödets proportionalitet

3.2.3.1. Allmänna villkor

77. För att stöd till FoU och innovation ska anses vara proportionellt måste stödbeloppet vara begränsat till det minimum som krävs för att genomföra den understödda verksamheten.^{3.2.3.1.1. Högsta tillåtna stödnivåer}
78. För att säkerställa att stödet står i proportion till de marknadsmisslyckanden som det är avsett att avhjälpa och som hindrar genomförandet av den verksamhet inom FoU och innovation som stödet i fråga ska sätta igång, måste stödet fastställas i förhållande till på förhand fastställda stödberättigande kostnader och begränsas till en viss andel av dessa stödberättigande kostnader (stödnivå). Stödnivån ska fastställas för varje stödmottagare, även i samarbetsprojekt.
79. För att garantera förutsägbarhet och lika villkor tillämpar kommissionen de högsta stödnivåerna för stöd till FoU och innovation, som fastställs på grundval av tre kriterier: i) Stödets närhet till marknaden, som ett mått på dess förväntade negativa effekter och behovet av det, med beaktande av de potentiellt högre intäkter som kan förväntas från den understödda verksamheten. ii) Stödmottagarens storlek som ett mått på de mer akuta svårigheterna för mindre företag att finansiera ett riskfyllt projekt. iii) Huruvida marknadsmisslyckanden är akuta, t.ex. de förväntade externa effekterna i form av kunskapsspridning. Därför bör stödnivåerna generellt vara lägre för verksamheter som är kopplade till utveckling och innovation än för forskningsverksamhet. Dessa överväganden gäller på samma sätt för stödnivån i samband med stöd till teknisk infrastruktur, som per definition huvudsakligen skulle tillhandahålla tjänster till användare för FoU-verksamhet som ligger närmare marknaden i jämförelse med den forskning och utveckling som vanligtvis bedrivs av forskningsinfrastrukturer.
80. De stödberättigande kostnaderna för varje stödåtgärd som omfattas av denna ram anges i bilaga I. När ett FoU-projekt omfattar olika uppgifter måste varje stödberättigande uppgift falla inom någon av kategorierna grundforskning, industriell forskning eller experimentell utveckling⁵¹. När kommissionen klassificerar olika verksamheter enligt relevant kategori⁵² kommer den att hänvisa till sin egen praxis och till de specifika exempel och förklaringar som ges i OECD:s Frascatimanual⁵³.

⁵¹ Denna uppdelning måste inte nödvändigtvis följa ett kronologiskt mönster som går från grundforskning till verksamheter som ligger närmare marknaden. Därför kommer ingenting att hindra kommissionen från att klassificera en uppgift som utförs i ett senare skede av ett projekt som industriell forskning, samtidigt som den konstaterar att en verksamhet som utförts tidigare i ett tidigare skede utgör forskning för experimentell utveckling, eller inte utgör forskning över huvud taget.

⁵² Av praktiska skäl, och om det inte kan visas att en annan skala bör användas i enskilda fall, kan de olika FoU-kategorierna också anses motsvara teknisk mognadsgrad 1 (grundforskning), 2–4 (industriell forskning) och 5–8 (experimentell utveckling) – Se meddelande från kommissionen – *En europeisk strategi för viktig möjliggörande teknik: mot tillväxt och jobb*, COM(2012) 341 final, 26.6.2012.

⁵³ *OECD, Frascati Manual 2015: Guidelines for Collecting and Reporting Data on Research and Experimental Development*, i ändrad eller ersatt lydelse.

81. De stödberättigande kostnaderna ska styrkas med de senast tillgängliga styrkande handlingarna, som ska vara tydliga och specifika. Indirekta projektkostnader för forskning och utveckling kan också beräknas på grundval av en förenklad kostnadsmetod i form av en schablonsats på upp till 15 %, som tillämpas på de totala stödberättigande direkta projektkostnaderna för forskning och utveckling. I det senare fallet bör båda kategorierna av direkta och indirekta kostnader fastställas på grundval av normal redovisningspraxis, endast omfatta stödberättigande projektkostnader för forskning och utveckling som förtecknas i bilaga I och vara vederbörligen motiverade.
82. De högsta tillåtna stödnivåer som gäller generellt för alla stödberättigande FoUI-åtgärder anges i bilaga II⁵⁴.
83. När det gäller statligt stöd för ett projekt som genomförs i samarbete mellan forskningsorganisationer och företag får stödet i form av direkt statligt stöd och bidragen – i den mån de utgör stöd – från forskningsorganisationer för samma projekt tillsammans inte överstiga de tillämpliga stödnivåerna för varje stödmottagande företag.
- 3.2.3.1.2. Återbetalningspliktiga förskott
84. Om en medlemsstat beviljar ett återbetalningspliktigt förskott som utgör statligt stöd enligt artikel 107.1 i fördraget gäller de regler som föreskrivs i detta avsnitt.
85. Om en medlemsstat på grundval av en giltig metod baserad på tillräckliga verifierbara data kan visa att det är möjligt att beräkna bruttobidragsekvivalenten för ett återbetalningspliktigt förskott får den anmäla en stödordning och den dithörande metoden till kommissionen. Om kommissionen godkänner metoden och anser att stödordningen är förenlig med den inre marknaden får stödet beviljas på grundval av bruttobidragsekvivalenten för det återbetalningspliktiga förskottet upp till de stödnivåer som anges i bilaga II.
86. I övriga fall uttrycks det återbetalningspliktiga förskottet som en procentandel av de stödberättigande kostnaderna och får då överskrida de högsta tillåtna stödnivåerna med tio procentenheter, förutsatt att följande villkor är uppfyllda:
- (a) Vid ett lyckat resultat ska åtgärden innehålla bestämmelser om att förskottet ska betalas tillbaka med en räntesats som minst motsvarar den diskonteringsränta som är resultatet av tillämpningen av meddelandet från kommissionen om översyn av metoden för att fastställa referens- och diskonteringsräntor⁵⁵.
 - (b) Om projektet utmynnar i ett resultat som överträffar definitionen av lyckat resultat ska den berörda medlemsstaten kräva återbetalning av förskottsbeloppet, inklusive ränta enligt den tillämpliga diskonteringsräntan.
 - (c) Om projektet misslyckas behöver inte hela förskottet betalas tillbaka. Om projektet lyckas delvis ska återbetalningen stå i proportion till det resultat som uppnåtts.
87. För att kommissionen ska kunna bedöma åtgärden måste denna innehålla detaljerade bestämmelser om återbetalning i händelse av ett lyckat resultat. Bestämmelserna ska

⁵⁴ Utan att det påverkar tillämpningen av särskilda bestämmelser om stöd till forskning och utveckling inom jordbruks- och fiskerisektorn som föreskrivs i en gruppundantagsförordning.

⁵⁵ Meddelande från kommissionen om en översyn av metoden för att fastställa referens och diskonteringsräntor, EUT C 14, 19.1.2008, s. 6.

tydligt ange vad som betraktas som ett lyckat resultat, på grundval av en rimlig och välbetänkt hypotes.

3.2.3.1.3. Skatteåtgärder

88. I den mån en skatteåtgärd utgör statligt stöd kan stödnivån beräknas antingen på grundval av enskilda projekt eller, på företagsnivå, som förhållandet mellan den totala skattelättnaden och summan av alla stödberättigande FoUI-kostnader under en period på högst tre på varandra följande skatteår. I det senare fallet kan skatteåtgärden vara tillämplig utan åtskillnad för alla stödberättigande verksamheter, men får inte överstiga den tillämpliga stödnivån för experimentell utveckling⁵⁶.

3.2.3.1.4. Kumulering av stöd

89. Stöd kan beviljas samtidigt enligt flera stödordningar eller kumuleras med stöd för särskilda ändamål, förutsatt att det totala beloppet av statligt stöd för en verksamhet eller ett projekt inte överskrider de stödtak som föreskrivs i detta avsnitt. Såsom noteras i punkt 11 utgör unionsfinansiering inte statligt stöd om den förvaltas centralt av unionens institutioner, byråer, gemensamma företag eller andra unionsorgan och inte direkt eller indirekt kontrolleras av medlemsstaterna. Om sådan unionsfinansiering kombineras med statligt stöd får det sammanlagda beviljade beloppet offentlig finansiering i förhållande till samma stödberättigande kostnader emellertid inte överstiga den gynnsammaste finansieringsnivå som föreskrivs i tillämplig unionslagstiftning.
90. Om de utgifter som berättigar till FoUI-stöd helt eller delvis eventuellt också berättigar till stöd för andra syften, ska den överlappande delen omfattas av det tak som är mest fördelaktigt enligt alla tillämpliga regler.
91. FoUI-stöd får inte kumuleras med stöd av mindre betydelse för samma stödberättigande kostnader om det skulle leda till en högre stödnivå än de stödnivåer som fastställs i dessa rambestämmelser.

3.2.3.2. Ytterligare villkor för individuellt stöd

92. När det gäller anmälningspliktigt individuellt stöd räcker det inte enbart att följa en rad på förhand fastställda högsta tillåtna stödnivåer för att garantera proportionalitet.
93. Som allmän regel, och för att fastställa om stödet är proportionellt, ska kommissionen kontrollera att stödbeloppet inte överskrider det minimum som krävs för att projektet ska vara tillräckligt lönsamt, till exempel genom att göra det möjligt att uppnå en internränta som motsvarar det sektors- eller företagsspecifika riktmärket eller tröskelvärdet för avkastning. Den normala räntabilitet som stödmottagaren kräver i samband med andra FoUI-projekt, dess totala kapitalkostnader eller den avkastning som är vanligt förekommande i den berörda branschen kan också användas för detta ändamål. Alla relevanta förväntade kostnader och fördelar måste beaktas under projektets livstid, inklusive kostnader och intäkter som härrör från resultaten av FoUI-verksamhet.
94. Om det visas, till exempel genom företagsinterna handlingar, att stödmottagaren har ett tydligt val mellan att antingen genomföra ett projekt för vilket stöd beviljats eller ett

⁵⁶ Omvänt gäller att om man i samband med en skattemässig stödåtgärd på FoUI-området gör skillnad mellan olika FoU-kategorier får de relevanta stödnivåerna inte överskridas.

alternativt projekt utan stöd, kommer stödet att anses vara begränsat till ett minimum endast om det inte överstiger merkostnaderna netto för att genomföra de berörda verksamheterna, jämfört med det kontrafaktiska projekt som skulle genomföras i avsaknad av stöd. För att fastställa merkostnaderna netto kommer kommissionen att jämföra de förväntade kapitalvärdena av investeringen i det understödda projektet och det kontrafaktiska projektet, med hänsyn tagen till sannolikheten för olika affärsscenarier⁵⁷.

95. Om stöd ges för FoU-projekt eller för uppförande eller uppgradering av forskningsinfrastruktur eller för byggande eller uppgradering av teknisk infrastruktur och om kommissionen på grundval av den metod som föreskrivs i punkterna 94 och 95 kan fastställa att stödet är strikt begränsat till vad som är absolut nödvändigt kan högre maximala stödnivåer än de som anges i bilaga II tillåtas, upp till de nivåer som anges i följande tabell.

	Litet företag	Medelstort företag	Stort företag
Stöd för FoU-projekt			
Grundforskning	100 %	100 %	100 %
Tillämpad forskning	80 %	70 %	60 %
- vid effektivt samarbete mellan företag (gränsöverskridande i fråga om stora företag gränsöverskridande eller med minst ett litet eller medelstort företag) eller mellan ett företag och en forskningsorganisation, eller - på det villkoret att resultaten ges vida spridning	90 %	80 %	70 %
Stöd till byggande och modernisering av forskningsinfrastrukturer	60 %		
Stöd till byggande och modernisering av teknisk infrastruktur	[35 %]		
- Förutsatt att minst två medlemsstater tillhandahåller den offentliga finansieringen, eller - förutsatt att den tekniska infrastrukturen huvudsakligen tillhandahåller tjänster till små och medelstora företag (och avsätter minst 80 % av sin kapacitet för det ändamålet).	[40 %]		

⁵⁷ I det specifika fall då stödet enbart möjliggör ett snabbare genomförande av projektet, ska jämförelsen främst avspegla de olika tidsperspektiven i fråga om kassaflöden och försenat inträde på marknaden.

96. För att visa att stödet är begränsat till det minsta nödvändiga måste medlemsstaterna redogöra för hur stödbeloppet har fastställts. Dokumentation och beräkningar som används för att bedöma stimulanseffekten kan också användas för att bedöma om stödet är proportionellt. I den mån det kartlagda behovet av stöd främst avser svårigheter att skaffa skuldfinansiering på marknaden snarare än bristande lönsamhet kan ett särskilt lämpligt sätt att garantera att stödet begränsas till det absolut nödvändigaste vara att tillhandahålla det i form av ett lån, en garanti eller ett återbetalningspliktigt förskott i stället för en icke återbetalningspliktig form, till exempel som ett bidrag.
97. Om det finns flera potentiella kandidater för att genomföra det understödda projektet är chansen större att proportionalitetskravet uppfylls om stödet beviljas på grundval av öppna, objektiva och icke-diskriminerande kriterier.
98. För att hantera faktiska eller möjliga, direkta eller indirekta störningar i den internationella handeln kan tillstånd beviljas att höja stödnivån över den nivå som generellt tillåts enligt dessa rambestämmelser, om konkurrenter utanför unionen – direkt eller indirekt – under de senaste tre åren har tagit emot eller kommer att ta emot stöd på en motsvarande nivå för liknande projekt. Om det med tanke på den aktuella sektorns särskilda karaktär är troligt att snedvridning av den internationella handeln uppkommer efter mer än tre år, kan referensperioden komma att förlängas i motsvarande mån. Den berörda medlemsstaten ska i mån av möjlighet ge kommissionen den information den behöver för att kunna göra en lägesbedömning, särskilt vad gäller behovet av att ta hänsyn till den konkurrensfördel som en konkurrent i ett tredje land åtnjuter. Om kommissionen inte har bevis som gäller det stöd som beviljats eller föreslagits kan den också basera sitt beslut på indicier.
99. Vid insamling av bevis kan kommissionen använda sina utredningsbefogenheter⁵⁸.

3.2.4 Överblickbarhet

100. Som en ytterligare skyddsåtgärd mot otillbörliga snedvridningar måste medlemsstaterna, kommissionen, ekonomiska aktörer och allmänheten ha lätt tillgång till alla relevanta akter och till relevant information om det stöd som beviljas inom ramen för dessa.
101. Med undantag av individuella stöd på under 100 000 euro ska medlemsstaterna på en övergripande webbplats för statligt stöd, på nationell eller regional nivå, offentliggöra åtminstone följande information om anmälda statliga stödåtgärder: den fullständiga texten till stödordningen och dess genomförandebestämmelser eller rättslig grund för individuellt stöd, eller en länk till denna text, namnet på den stödbeviljande myndigheten, namnet på de enskilda stödmottagarna, form och belopp av stöd som beviljats varje stödmottagare, dag då stödet beviljades, typ av stödmottagare (mikroföretag, litet eller medelstort företag, stort företag), den region där stödmottagaren är lokaliserad (på Nuts 2-nivå) och den ekonomiska sektor inom vilken stödmottagaren främst är verksam (på Nace-gruppnivå)⁵⁹. Sådan information ska

⁵⁸ Se artikel 1.3 i rådets förordning (EU) nr 734/2013 av den 22 juli 2013 om ändring av förordning (EG) nr 659/1999 om tillämpningsföreskrifter för artikel 93 i EG-fördraget (EUT L 204, 31.7.2013, s. 15).

⁵⁹ Med undantag för affärshemligheter och andra konfidentiella uppgifter i vederbörligen motiverade fall och med förbehåll för kommissionens godkännande (Kommissionens meddelande om tystnadsplikt vid beslut om statligt stöd, C(2003) 4582, EUT C 297, 9.12.2003, s. 6). När det gäller skatteåtgärder kan informationen om individuella stödbelopp ges inom följande intervall (i miljoner euro): [0,5–1]. [1–2]. [2–5]. [5–10]. [10–30]. [30 eller mer].

offentliggöras inom sex månader efter det att beslutet om att bevilja stödet har fattats eller, när det gäller skatteåtgärder, inom ett år från den dag då skattedeklarationen avges, ska bevaras i minst tio år och ska finnas tillgänglig för allmänheten utan begränsningar⁶⁰.

3.2.5. *Kontrollera att specifika negativa effekter av FoUI-stöd på konkurrens och handelsvillkor minimeras eller undviks*

3.2.5.1 *Allmänna överväganden*

102. Kommissionen kommer att ringa in de marknader som påverkas av stödet, med beaktande av den information som medlemsstaten lämnat om de berörda produktmarknaderna, dvs. de marknader som påverkas av stödmottagarens ändrade beteende. I den mån en specifik innovativ FoUI-verksamhet avser flera framtida produktmarknader kommer effekterna av ett statligt stöd att granskas med avseende på samtliga berörda marknader. Kommissionen kommer också att identifiera den berörda geografiska marknaden, som motsvarar det område där företagen på de berörda produktmarknaderna är verksamma, och för vilka konkurrensvillkoren är tillräckligt likartade och tydligt kan särskiljas från villkoren på angränsande områden.
103. Kommissionen kommer vidare att bedöma snedvridningen av konkurrensen på grundval av den förutsebara effekten av stödet till FoU och innovation på konkurrensen mellan företag på de berörda produktmarknaderna och geografiska marknaderna⁶¹, som sannolikt kommer att påverkas negativt av stödet, även med beaktande av den information som medlemsstaterna lämnat om de konkurrenter och kunder eller konsumenter som påverkas. När så är lämpligt kan kommissionen också identifiera konkurrenskontakterna (substitut, komplement, även i tidigare eller senare led) där det är mer sannolikt att de snedvridningar som orsakas av en stödåtgärd kommer att uppstå.
104. Stödet gör det vanligtvis möjligt för stödmottagaren att vinna konkurrensfördelar genom i) minskade produktionskostnader, ii) ökad produktionskapacitet eller iii) utveckling av nya produkter. Kommissionen anser att de negativa effekterna av stödet först kommer att påverka konkurrenterna. Därför bör kommissionen i första hand fokusera på att identifiera stödmottagarens faktiska eller potentiella konkurrenter som sannolikt kommer att påverkas negativt av stödet.
105. Kommissionen anger två viktiga potentiella snedvridningar av konkurrensen och handeln mellan medlemsstaterna som orsakas av stöd till FoU och innovation, nämligen produktmarknadssnedvridningar och effekter som avser lokaliseringsorten. Båda typerna kan leda till ineffektiv resursallokering som undergräver den inre marknadens ekonomiska resultat och till fördelningsproblem genom att stödet påverkar hur den ekonomiska aktiviteten fördelar sig mellan olika regioner.
106. När det gäller snedvridning av produktmarknader kan statligt stöd till FoU och innovation påverka konkurrensen i innovationsprocesser och på de produktmarknader där resultaten av FoUI-verksamheten utnyttjas.

⁶⁰ När det gäller olagligt stöd kommer medlemsstaterna att åläggas att se till att samma information offentliggörs i efterhand inom sex månader från den dag då kommissionen fattade sitt beslut. Denna information bör vara tillgänglig i ett format som möjliggör sökning och utdrag av uppgifter och som är lätt att publicera på internet, till exempel i csv- eller xml-format.

⁶¹ Denna analys kan i förekommande fall omfatta både insatsmarknader och produktmarknader.

3.2.5.1.1. Effekter på produktmarknaderna

107. Statligt stöd till FoU och innovation kan hämma konkurrensen i innovationsprocesser och på produktmarknader på tre sätt, nämligen genom att snedvrider en konkurrensutsatt marknadsinträdes- och marknadsutträdesprocess, genom att snedvrider dynamiska investeringsincitament och genom att skapa eller upprätthålla marknadsmakt.

i) Snedvridning av konkurrensutsatta marknadsinträdes- och marknadsutträdesprocesser

108. Stöd till FoU och innovation kan hindra marknadsmekanismen från att belöna de mest effektiva producenterna och från att sätta press på de minst effektiva producenterna att förbättra sitt resultat, omstrukturera sin verksamhet eller lämna marknaden. På grund av stödet kan det därför uppstå en situation där konkurrenter som annars skulle ha kunnat hålla sig kvar på marknaden tvingas ut från den, eller aldrig kommer in på den överhuvudtaget. På samma sätt kan statligt stöd hindra ineffektiva företag från att lämna marknaden eller till och med få dem att komma in på marknaden och vinna marknadsandelar från konkurrenter som i övrigt är mer effektiva. Felriktat stöd till FoU och innovation kan därför stödja ineffektiva företag och leda till marknadsstrukturer där många aktörer är verksamma långt under en effektiv skala. Ingripanden i de konkurrensutsatta marknadsinträdes- och marknadsutträdesprocesserna kan på lång sikt hämma innovationen och bromsa branschomfattande produktivitetsförbättringar.

ii) Snedvridning av dynamiska incitament

109. Stöd till FoU och innovation kan snedvrider de dynamiska incitamenten för konkurrenter till stödmottagaren att göra investeringar. Om ett företag mottar stöd ökar det i allmänhet sannolikheten för att det ska bedriva FoU-verksamhet på ett framgångsrikt sätt, vilket leder till ökad närvaro på de relevanta produktmarknaderna i framtiden. Denna ökade närvaro kan leda till att konkurrenter krymper ner sina ursprungliga investeringsplaner (utträngningseffekt).
110. Dessutom kan stödet göra potentiella stödmottagare övermodiga eller mer riskbenägna. Effekten på lång sikt i det här fallet är sannolikt negativ för resultatet som helhet inom den berörda sektorn. Dåligt riktat stöd till FoU och innovation kan därför stödja ineffektiva företag och leda till marknadsstrukturer där många aktörer är verksamma långt under en effektiv skala.

iii) Att skapa eller upprätthålla marknadsmakt

111. Stöd till FoU och innovation kan också få snedvridande effekter genom att öka eller upprätthålla graden av marknadsmakt på vissa produktmarknader. Med marknadsmakt avses makten att påverka marknadspriser, produktion, utbud av varor och tjänster, produkternas och tjänsternas kvalitet eller andra konkurrensparametrar under en längre period, till skada för konsumenterna. Även om stödet inte direkt ökar marknadsmakten kan det ske indirekt, genom att befintliga konkurrenter avskräcks från att expandera eller förmås att lämna marknaden, eller genom att nya konkurrenter avskräcks från att komma in på marknaden.

3.2.5.1.2. Påverkan på handel och val av lokaliseringsort

112. Statligt stöd till FoU och innovation kan också ge upphov till snedvridning av konkurrensen om det påverkar valet av lokaliseringsort. Denna snedvridning kan uppstå mellan medlemsstater, antingen när företag konkurrerar över gränserna eller överväger olika lokaliseringsorter. Stöd som syftar till att flytta en verksamhet till en annan region inom den inre marknaden kanske inte direkt leder till en snedvridning av produktmarknaden, men det innebär att verksamheter eller investeringar flyttas från en region till en annan.

3.2.5.1.3. Uppenbara negativa effekter

113. I princip är det nödvändigt att analysera stödåtgärden och i vilket sammanhang den tillämpas i för att kunna fastställa i vilken utsträckning stödåtgärden kan anses vara snedvridande. Vissa situationer kan dock identifieras där de negativa effekterna är klart större än eventuella positiva effekter, vilket innebär att stödet inte kan anses vara förenligt med den inre marknaden.
114. Enligt fördragets allmänna principer kan ett statligt stöd framför allt inte godkännas om det inte kan anses vara förenligt med den inre marknaden, om stödåtgärden är diskriminerande i en utsträckning som inte kan anses berättigas av dess karaktär av statligt stöd. Såsom förklaras i avsnitt 3.1.3 kommer kommissionen inte att tillåta en åtgärd, om åtgärden eller de villkor som är förbundna med den medför en överträdelse av relevant unionsrätt. Detta gäller särskilt för stödåtgärder där beviljandet av stöd omfattas av en skyldighet för stödmottagaren att ha sitt huvudsäte i den berörda medlemsstaten (eller huvudsakligen är etablerad i den medlemsstaten) eller att använda inhemska produkter eller tjänster, samt för stödåtgärder som begränsar möjligheten för stödmottagaren att utnyttja FoUI-resultaten i andra medlemsstater.

3.2.5.2 Stödordningar

115. För att anmälningspliktiga stödordningar ska vara förenliga med den inre marknaden får de inte leda till en betydande snedvridning av konkurrens och handel. Framför allt gäller att även om en snedvridning kan anses vara begränsad på individuell nivå (förutsatt att stödet är nödvändigt och proportionellt för att det gemensamma målet ska uppnås) kan stödordningar ändå orsaka betydande snedvridning på grund av kumulering. Sådan snedvridning kan till exempel vara ett resultat av stöd som inverkar negativt på konkurrenters dynamiska incitament att bedriva innovation. Denna risk för snedvridning är ännu mer uttalad i fråga om stödordningar som är inriktade på vissa branscher.
116. Utan att det påverkar punkt 145 måste medlemsstaterna därför kunna visa att eventuella negativa effekter kommer att begränsas till ett minimum till exempel med beaktande av de berörda projektens storlek, de individuella och kumulativa stödbeloppen, antalet förväntade stödmottagare samt de berörda sektorernas särdrag. Medlemsstaterna kan lämna in eventuella konsekvensbedömningar och efterhandsutvärderingar som gjorts för liknande tidigare stödordningar för att göra det möjligt för kommissionen att bedöma de sannolika negativa effekterna av anmälningspliktiga stödordningar.

3.2.5.3. Ytterligare villkor för individuellt stöd

3.2.5.3.1 Snedvridningar på produktmarknaderna

117. När det gäller anmälningspliktigt individuellt stöd ska medlemsstaterna, för att ge kommissionen möjlighet att identifiera och bedöma potentiell snedvridning av konkurrens och handel, lämna uppgifter om i) de berörda produktmarknaderna, dvs. de marknader som berörs av stödmottagarens förändrade beteende, och om ii) konkurrenter, kunder eller konsumenter som drabbats.
118. När kommissionen bedömer de negativa effekterna av stödåtgärden inriktar den sin analys av snedvridningen av konkurrensen på FoUI-stödets förutsebara inverkan på konkurrensen mellan företag på de berörda produktmarknaderna. Kommissionen lägger större vikt vid risker för konkurrens och handel som uppkommer inom en nära framtid och med särskilt stor sannolikhet.
119. I den mån en specifik innovativ verksamhet avser flera framtida produktmarknader kommer effekterna av statligt stöd att granskas med avseende på samtliga berörda marknader. I vissa fall är resultaten av FoUI-verksamhet, t.ex. i form av immateriella rättigheter, i sig föremål för handel på teknikmarknader, exempelvis genom patentlicenser eller handel. I dessa fall kan kommissionen också ta hänsyn till hur stödet påverkar konkurrensen på teknikmarknaderna.
120. Kommissionen kommer att tillämpa olika kriterier för att bedöma potentiell snedvridning av konkurrensen, dvs. snedvridning av dynamiska incitament, skapande eller upprätthållande av marknadsmakt och bevarande av ineffektiva marknadsstrukturer.

i) Snedvridning av dynamiska incitament

121. I sin analys av den potentiella snedvridningen av dynamiska incitament tar kommissionen hänsyn till följande:
 - (i) *Marknadstillväxt*: ju mer marknaden förväntas växa i framtiden desto mindre troligt är det att konkurrenternas incitament kommer att påverkas negativt av stödet, med tanke på att det fortfarande finns goda möjligheter att utveckla en lönsam verksamhet.
 - (ii) *Stödbelopp*: Stödåtgärder som omfattar stora stödbelopp orsakar med större sannolikhet betydande utträngningseffekter. Hur betydande stödbeloppet är kommer att mätas främst med hänvisning till det belopp som de största marknadsaktörerna använder för liknande projekt.
 - (iii) *Närhet till marknaden/stödkategori*: ju mer stödåtgärden är inriktad på verksamheter nära marknaden desto större är risken för att den orsakar utträngningseffekter.
 - (iv) *Öppen urvalsprocess*: om stödet beviljas på grundval av transparenta, objektiva och icke-diskriminerande kriterier intar kommissionen en mer välvillig hållning.
 - (v) *Utträdeshinder*: Det är mer troligt att konkurrenter håller fast vid eller rentav utökar sina investeringsplaner om hindren för utträde från innovationsprocessen är höga. Detta kan vara fallet om många av konkurrenternas tidigare investeringar är bundna till en viss FoUI-satsning.
 - (vi) *Incitament att konkurrera om en framtida marknad*: FoUI-stöd kan leda till en situation där konkurrenter till stödmottagaren avstår från att konkurrera om en

framtida marknad där vinnaren tar allt, eftersom den fördel som stödet för med sig i form av tekniskt försprång, stordriftsfördelar, näteffekter eller val av rätt tidpunkt minskar deras möjligheter att med framgång kunna komma in på denna framtida marknad.

- (vii) *Produktdifferentiering och konkurrensgrad:* Om produktinnovationen är mer inriktad på att utveckla differentierade produkter och avser exempelvis olika varumärken, standarder, teknikinriktningar eller konsumentgrupper är det troligt att konkurrenterna påverkas i mindre omfattning. Samma situation uppstår om det finns många effektiva konkurrenter på marknaden.

ii) Att skapa eller upprätthålla marknadsstyrka

122. Kommissionen har betänkligheter framför allt när det gäller de FoUI-åtgärder som gör det möjligt för stödmottagaren att stärka sin marknadsstyrka på befintliga produktmarknader eller föra över den till framtida produktmarknader. Kommissionen kommer därför troligen inte att konstatera några konkurrensproblem som avser marknadsstyrka i fall där stödmottagaren har en marknadsandel på mindre än 25 % och på marknader där marknadskoncentrationen ligger under 2000 enligt Herfindahl-Hirschman-indexet (HHI).

123. I sin analys av marknadsstyrka kommer kommissionen att beakta följande:

- (i) *Stödmottagarens marknadsstyrka och marknadsstruktur:* Om stödmottagaren redan har en dominerande ställning på en produktmarknad kan stödåtgärden stärka denna dominans genom att ytterligare försvaga det konkurrensstryck som konkurrenterna kan utsätta det stödmottagande företaget för. På samma sätt kan statliga stödåtgärder ha en betydande effekt på oligopolmarknader där endast ett fåtal aktörer är verksamma.
- (ii) *Nivån på inträdeshinder:* På FoUI-området kan det finnas betydande inträdeshinder för nya aktörer. Det kan till exempel röra sig om juridiska inträdeshinder (särskilt vad gäller immateriella rättigheter), stordriftsfördelar, hinder för åtkomst till nätverk och infrastruktur samt andra strategiska hinder för marknadsinträde eller expansion.
- (iii) *Köparstyrka:* Ett företags marknadsstyrka kan också begränsas av köparnas marknadsställning. Närvaron av starka köpare kan göra det mindre troligt att en stark ställning på marknaden konstateras, om det är sannolikt att köparna strävar efter att upprätthålla tillräcklig konkurrens på marknaden.
- (iv) *Urvalsprocess:* Stödåtgärder som gör det möjligt för företag med en stark marknadsställning att påverka urvalsprocessen, till exempel genom att de har rätt att rekommendera företag i urvalsprocessen eller påverka forskningsinriktningen på ett sätt som utan giltiga skäl missgynnar alternativa inriktningar, väcker lätt betänkligheter hos kommissionen.

iii) Upprätthållande av ineffektiva marknadsstrukturer

124. I sin analys av marknadsstrukturerna kommer kommissionen att undersöka om stödet beviljas på marknader som präglas av överkapacitet eller inom branscher på nedgång. Det är dock inte sannolikt att sådant stöd ger upphov till farhågor i situationer där marknaden växer eller där statligt stöd för FoU och innovation sannolikt kommer att ändra den övergripande tillväxtdynamiken eller i synnerhet sektorns koldioxidavtryck (i

enlighet med meddelandena om den europeiska gröna given och den europeiska digitala strategin), särskilt som ett resultat av införandet av ny teknik, till exempel för att uppnå minskade koldioxidutsläpp eller digitalisering av produktionen, eller båda, utan ökad kapacitet.

3.2.5.3.2 Lokaliseringseffekter

125. I synnerhet om stöd till FoU och innovation är nära marknaden kan det leda till att vissa områden drar fördel av gynnsammare villkor när det gäller efterföljande produktion, särskilt på grund av relativt sett lägre produktionskostnader tack vare stödet eller på grund av att mer FoU och innovation bedrivs tack vare stödet. Detta kan leda till att företaget omlokaliseras verksamhet till dessa områden.
126. Lokaliseringseffekter kan också vara relevanta för forskningsinfrastruktur och teknisk infrastruktur. Om stödet i huvudsak används till att locka en infrastruktur till en viss region på bekostnad av en annan bidrar det inte till att främja ytterligare FoU och innovation i unionen.
127. I sin analys av anmälningspliktigt individuellt stöd tar kommissionen därför hänsyn till eventuella belägg för att stödmottagaren har övervägt alternativ lokalisering.
128. På samma sätt gäller att stöd som endast leder till en omlokalisering av FoUI-verksamheter inom den inre marknaden utan att projektets art, storlek eller omfattning ändras inte kommer att anses vara förenligt med den inre marknaden.

3.2.6. *Avvägning av stödets positiva och negativa effekter*

129. Kommissionen bedömer om de identifierade negativa effekterna av stödåtgärden på konkurrensen och handelsvillkoren uppväger de positiva effekterna av det planerade stödet.

3.2.6.1 *Att identifiera de positiva effekter som ska beaktas*

130. Det finns ett samband mellan ekonomisk tillväxt och investeringar i FoU och innovation. FoU och innovation ökar produktiviteten och stärker den ekonomiska utvecklingen. FoU och innovation är därför en viktig faktor för att företagen i unionen ska kunna säkerställa ekonomisk utveckling genom att utveckla nya produkter, tekniker, tjänster eller produktionsprocesser, eller båda.
131. I en globaliserad värld är investeringar i FoU och innovation av stor betydelse för utvecklingen av alla sektorer i ekonomin, eftersom de är starkt kopplade till produktivitet och konkurrenskraft.
132. Som ett första steg i avvägningstestet kommer kommissionen mot denna bakgrund att bedöma stödets positiva effekter på den understödda ekonomiska verksamheten, med vederbörlig hänsyn till den FoUI-verksamhet som utlöses av stödåtgärden i fråga, eller storleken på, omfattningen av eller hastigheten hos det FoUI-projekt som ska stärkas genom stödåtgärden.
133. Dessutom kan kommissionen bedöma om stödet ger mer omfattande positiva effekter inom FoU och innovation. Om sådana bredare positiva effekter återspeglar dem som ingår i unionens politik, såsom det nya europeiska forskningsområdet för forskning och innovation, den europeiska gröna given, den europeiska digitala strategin och den nya industristrategin för Europa, kan FoUI-stödet som är anpassat till sådan unionspolitik förutsättas ha sådana bredare positiva effekter.

134. Kommissionen inser att både privata och offentliga investeringar krävs för att stödja och påskynda FoU och innovation inom kritisk teknik, som när den används på marknaden skulle underlätta den digitala omställningen av unionsindustrin och unionens övergång till en ekonomi med nollutsläpp och till en cirkulär ekonomi utan föroreningar, där naturkapitalet skyddas. Kommissionen är positivt inställd till FoUI-verksamhet som understöds av medlemsstaterna när den är förenlig med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 2020/852⁶², som utgör en av de möjliga metoderna för att identifiera FoUI-verksamhet för teknik, produkter eller andra lösningar för miljömässigt hållbara ekonomiska verksamheter.
135. Medlemsstater som överväger att bevilja statligt stöd till FoU och innovation ska exakt ange det mål som eftersträvas och särskilt redogöra för hur åtgärden är avsedd att främja FoU och innovation. För åtgärder som medfinansieras av de europeiska struktur- och investeringsfonderna kan medlemsstaterna utgå från motiveringarna i de relevanta operativa programmen.
136. Kommissionen ser positivt på stödåtgärder som utgör en oskiljaktig del av ett program eller en handlingsplan som på ett mångsidigt sätt ska främja FoU och innovation eller smarta specialiseringsstrategier, och som underbyggs av rigorösa utvärderingar av tidigare liknande stödåtgärder som visar deras effektivitet.
137. När det gäller statligt stöd som beviljas för projekt eller verksamheter som antingen direkt eller indirekt också finansieras av unionen (dvs. av kommissionen genom dess genomförandeorgan, gemensamma företag som inrättats i enlighet med artiklarna 185 och 187 i fördraget eller av eventuella andra verkställande organ om unionsfinansieringen inte direkt eller indirekt står under medlemsstaternas kontroll), kommer kommissionen att utgå från att ett statligt ingripande är nödvändigt.
- 3.2.6.1.1. Ytterligare överväganden som gäller individuellt stöd
138. För att visa att individuellt stöd som omfattas av anmälningsplikten (anmälningspliktigt individuellt stöd) bidrar till att öka FoUI-verksamheten får medlemsstaterna använda följande indikatorer tillsammans med andra relevanta kvantitativa eller kvalitativa faktorer:
- a) *Ökad projektstorlek*: Ökade totala projektkostnader (utan att stödmottagaren minskar sina utgifter jämfört med en situation utan stöd) Ökat antal personer som är sysselsatta inom FoU och innovation.
 - b) *Ökad omfattning*: Ett ökat antal förväntade resultat av projektet en ökning av projektets ambitionsnivå, vilket framgår av ett större antal deltagande partner. ökad gränsöverskridande verksamhet inom FoU och innovation. en högre sannolikhet för ett vetenskapligt eller tekniskt genombrott eller en högre risk för misslyckande (särskilt kopplat till projektets långsiktiga karaktär och osäkerhet om dess resultat).
 - c) *Ökad snabbhet*: Det krävs mindre tid att slutföra projektet jämfört med att slutföra det utan stöd.

⁶² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/852 om inrättande av en ram för att underlätta hållbara investeringar och om ändring av förordning (EU) 2019/2088, EUT L 198, 22.6.2020, s. 13.

d) *Ökade totala utgifter*: Ökning av stödmottagarens totala utgifter för FoU och innovation, absolut sett eller som andel av den totala omsättningen; ändring av den anslagna budgeten för projektet (utan motsvarande budgetminskning för andra projekt).

139. För att kunna fastställa att ett stöd ökar FoUI-verksamheten i unionen beaktar kommissionen inte endast nettoökningen av den FoU och innovation som företaget bedriver, utan också stödets bidrag till ökningen av utgifterna för FoU och innovation totalt sett inom den berörda sektorn, ökningen av den gränsöverskridande FoUI-verksamheten i unionen samt förbättringen av unionens position när det gäller FoU och innovation i ett internationellt sammanhang. Kommissionen ställer sig positiv till stödåtgärder för vilka en offentligt tillgänglig efterhandsutvärdering av åtgärdernas positiva effekter är planerad.

3.2.6.2. Avvägning mellan stödets positiva och negativa effekter

140. Slutligen kommer kommissionen att väga de identifierade negativa effekterna av stödåtgärden i form av snedvridning av konkurrensen och påverkan på handeln mellan medlemsstaterna (se avsnitten 3.2.1–3.2.5) mot de positiva effekterna av det planerade stödet (se avsnitt 3.2.6.1) för utvecklingen av den ekonomiska verksamheten och ekonomin eller samhället i unionen, eller båda, och dra slutsatser om stödåtgärdens förenlighet med den inre marknaden endast om de positiva effekterna är större än de negativa.
141. I fall där den föreslagna stödåtgärden inte åtgärdar ett väl identifierat marknadsmisslyckande på ett lämpligt och proportionerligt sätt, tenderar de negativa snedvridande effekterna på konkurrensen att vara större än de positiva effekterna av åtgärden, och därför är det sannolikt att kommissionen kommer fram till att den föreslagna stödåtgärden är oförenlig med den inre marknaden.
142. Resultatet totalt sett för vissa kategorier av stödordningar kan dessutom bli föremål för ett krav på efterhandsutvärdering enligt avsnitt 4. I sådana fall får kommissionen begränsa stödordningarnas giltighetstid till högst fyra år med möjlighet att förlänga dem senare genom en ny anmälan.

4. UTVÄRDERING

143. För att ytterligare säkerställa att snedvridningen av handel och konkurrens är begränsad kan kommissionen kräva att anmälningspliktiga stödordningar ska ha en begränsad giltighetstid och att de ska omfattas av den utvärdering som avses i punkt 142. Utvärderingar bör särskilt ske i fråga om stödordningar där de potentiella snedvridningarna är särskilt stora, dvs. stödordningar som riskerar att begränsa konkurrensen märkbart om genomförandet av dem inte ses över i god tid.
144. Med hänsyn till syftena med utvärderingen och för att inte lägga en oproportionellt stor börda på medlemsstaterna och på mindre stödåtgärder, gäller det krav som avses i punkt 143 endast stödordningar med stor stödbudget och när dessa är av nydanande karaktär eller kan innebära betydande förändringar när det gäller marknader, teknik eller lagstiftning. Utvärderingen måste utföras av en oberoende expert från den myndighet som beviljar statligt stöd på grundval av en gemensam metod som tillhandahålls av

kommissionen⁶³ och måste offentliggöras. Medlemsstaten måste tillsammans med den relevanta stödordningen anmäla ett förslag till utvärderingsplan, som kommer att ingå i kommissionens bedömning av stödordningen.

145. Ifall stödordningar utesluts från tillämpningsområdet för en gruppundantagsförordning uteslutande på grund av deras stora budget kommer kommissionen att utvärdera deras förenlighet endast med utgångspunkt i utvärderingsplanen.
146. Utvärderingen måste lämnas till kommissionen i tillräckligt god tid för att det ska kunna bedömas om stödordningen kan förlängas, och under alla omständigheter i samband med att stödordningen upphör att gälla. Den exakta omfattningen av och metoden för utvärderingen kommer att fastställas i beslutet om godkännande av stödåtgärden. Eventuella efterföljande stödåtgärder med ett liknande syfte, inbegripet eventuella ändringar av stödordningar som avses i punkt 145, måste vidtas med hänsyn till resultaten av utvärderingen.

5. RAPPORTERING OCH ÖVERVAKNING

147. Medlemsstaterna ska i enlighet med rådets förordning (EG) nr 659/1999⁶⁴ och kommissionens förordning (EG) nr 794/2004⁶⁵ översända årliga rapporter till kommissionen.
148. Medlemsstaterna ska föra detaljerade register över alla stödåtgärder. Sådana register måste innehålla all den information som krävs för att fastställa att villkoren rörande stödberättigande kostnader och högsta stödnivåer har uppfyllts. Dessa register ska bevaras i tio år från den dag då stödet beviljades och kommissionen ska ges tillgång till dem på begäran.

6. TILLÄMPNINGSPERIOD

149. Kommissionen kommer att följa de principer som anges i detta meddelande vid förenlighetsbedömningen av allt anmält FoUI-stöd om vilket den har att fatta beslut efter [införs i ett senare skede). Olagligt stöd till FoU och innovation kommer att bedömas i enlighet med de regler som gällde vid den tidpunkt då stödet beviljades.
150. I enlighet med artikel 108.1 i fördraget föreslår kommissionen att medlemsstaterna vid behov ändrar sina befintliga stödordningar för FoU och innovation för att se till att dessa rambestämmelser följs senast den [införs i ett senare skede].
151. Medlemsstaterna uppmanas ge sitt uttryckliga och ovillkorliga samtycke till de lämpliga åtgärder som avses i punkt 150 inom två månader från offentliggörandet av dessa rambestämmelser i *Europeiska unionens officiella tidning*. Om någon av medlemsstaterna inte svarar kommer kommissionen att anse att medlemsstaten i fråga inte samtycker till de föreslagna åtgärderna.

⁶³ Se separat arbetsdokument från kommissionens avdelningar, *Gemensam metod för utvärdering av statligt stöd*, SWD(2014) 179 final, 28.5.2014.

⁶⁴ Rådets förordning (EG) nr 659/1999 av den 22 mars 1999 om tillämpningsföreskrifter för artikel 93 i EG-fördraget (EGT L 83, 27.3.1999, s. 1).

⁶⁵ Kommissionens förordning (EG) nr 794/2004 av den 21 april 2004 om genomförande av rådets förordning (EG) nr 659/1999 om tillämpningsföreskrifter för artikel 93 i EG-fördraget (EUT L 140, 30.4.2004, s. 1).

7. ÖVERSYN

Kommissionen kan när som helst besluta att se över eller ändra dessa rambestämmelser om det skulle vara nödvändigt av konkurrenspolitiska skäl eller av hänsyn till annan unionspolitik eller internationella åtaganden eller av något annat giltigt skäl.